

panorama wałbrzyska

www.walbrzych.naszemiasto.pl

Nr 36

FOT. ADRIANNA SZURMAN

WAŁBRZYCH

**INAUGURACJA ROKU SZKOLNEGO.
CHCĄ UCZYĆ NA MIARĘ CZASÓW**
str. 3

NAUCZANIE

Edukacja zdrowotna - wiedza kontra ideologia

W podstawówkach w Wałbrzychu rodzice masowo wypisują dzieci z nowego przedmiotu str. 9

Przeważa fakt, że zajęcia są nieobowiązkowe. Same dzieci nie chcą dodatkowych lekcji w szkole, a rodzice ulegają. Są też tacy, którzy stanowczo sprzeciwiają się udziałowi dzieci w zajęciach, bo obawiają się, że będą one poświęcone seksualności, ideologii LGBT czy gender. Jeszcze inni „dmuchają na zimne”, nie do końca wiedząc, czego się mogą spodziewać.

Zajęcia odradza Episkopat Biskupów Polskich uważając, że będą godzić w ideę rodziny w katolickim kształcie. Wtórzy mu prawa strona sceny politycznej twierdząc, iż w podstawie nauczania przedmiotu jest dużo warto-

ściowych treści, ale jednak „ideologicznie nastawione” Ministerstwo Edukacji Narodowej samo jest sobie winne.

- To przedmiot bardzo potrzebny. Zupełnie nie rozumiem decyzji rodziców, którzy nawet nie pytają, jak mają wyglądać zajęcia, nie mówią o swoich wątpliwościach. Jaka będzie skala „wypisów”, trudno jeszcze powiedzieć, bo rodzice mają czas na decyzję do 25 września. Jednak już teraz dyrektorzy wszystkich podstawówek w mieście sygnalizują problem - mówi Anna Elżbieta Stec, wiceprezydentka Wałbrzycha ds. edukacji. ©

POWÓDŹ

Zniszczone przez ubiegłoroczny kataklizm domy zostaną wykupione przez Wody Polskie. Poszkodowani mogą składać wnioski do 1 października br. Zgłosiło się już 180 osób, większość z Dolnego Śląska.

str. 4

FOT. ARCHIWUM POLSKA PRESS

EMERYTURY

Ruszyła wypłata „czternastek”. Kto je otrzyma, kiedy i w jakiej wysokości? Sprawdziliśmy! str. 5

OŚWIATA ZDROWOTNA

Psychologiczne wsparcie dla uczniów. Wałbrzych jest z tym programem pierwszy w Polsce str. 7

ZABÓJSTWO

Tragiczny finał małżeńskiej kłótni w Boguszkowie-Gorcach. Żona pchnęła męża nożem prosto w serce. Zginął na miejscu str. 8

Nr ISSN 2082-8446
Nr indeksu 272663

Urszula
Baumann

Ile to jest 7 procent z 57?

Tegoroczny egzamin ósmoklasisty pokazał, że aż 37 procent uczniów uzyskało wynik nie wyższy niż 30 proc. A to oznacza, że około 130 tys. absolwentów jest na bakier z matematyką. W technikach matury z matematyki na podstawowym poziomie nie zdał co piąty uczeń.

Niepokoja, ale też częściowo usprawiedliwiają słaby poziom wiedzy wyniki Ogólnopolskiego Badania Postrzegania Matematyki, które zostało przeprowadzone w ubiegłym roku w ramach projektu EduNav. Pokazały one, że aż 92 proc. badanych uczniów doświadczyło lęku matematycznego. Lęk matematyczny, czyli negatywny stan emocjonalny, który towarzyszy kontaktowi z matematyką, blokuje dalszą naukę i zostaje z nami w dorosłym życiu. Ma niewiele wspólnego z predyspozycjami do tej dziedziny wiedzy.

Jak podaje EduNav, ponad połowa polskich dzieci przed rozpoczęciem szkolnej edukacji wykazuje się uzdolnieniami z matematyki. Po kilku miesiącach nauki większość z nich przestaje manifestować swoje możliwości. Tymczasem - wbrew mitom - do przyswojenia podstawowej wiedzy matematycznej nie potrzeba szczególnych zdolności. Szkolna matematyka, odpowiednio podana, może być lekka, łatwa, przyjemna i zrozumiała dla każdego. W porównaniu z innymi dziedzinami wiedzy niewiele trzeba zapamiętać. Liczy się logiczne myślenie, umiejętność kojarzenia, a najbardziej systematyczny trening.

Może więc przy okazji zapowiadanej reformy programowej warto coś zmienić w nauczaniu matematyki? Tak, aby pytanie o 7 procent z 57 nie wprawiało nikogo w zakłopotanie. ©

WAŁBRZYCH

Po wakacjach autobusy jeżdżą inaczej

Od poniedziałku, 1 września, wprowadzono zmiany w funkcjonowaniu komunikacji miejskiej w Wałbrzychu i okolicznych miejscowościach. Korekty dotyczą nie tylko autobusów, wożących uczniów do i ze szkoły.

Oto najważniejsze zmiany: ograniczenie w soboty kursów linii nr 18; mniejsza liczba kursów linii 18, przedłużonych do WSSE w dni robocze i soboty; ponowne uruchomienie po wakacyjnej przerwie linii nr 4; linia nr 15 będzie dojeżdżała do ul. Bethovena; od 1 września nie kursują autobusy do Czech (Meziměstí); zmieniają się rozkłady jazdy linii A, C i EX; pojawiły się dodatkowe kursy do Boguszowa-Gorców na linii nr 2.

Szczegóły na internetowej stronie: <https://rozklad.walbrzych.eu>.

PG

WAŁBRZYCH

Gwiazdy błyszczały, ale też rywalizowały

Prawdziwą konstelację gwiazd mieliśmy 30 i 31 sierpnia w Wałbrzychu. Na terenach przy Stadzie Ogierów i Zamku Książ odbyły się bowiem XXVII Jeździeckie Miśtrzostwa Gwiazd Art Cup. Otwierająca konkurs wybitna polska aktorka Emilia Krakowska ochrzciła zawody w Książu polskim Ascot.

W poszczególnych konkurencjach triumfowali: ujeżdżenie - Izabela Bukowska-Chądryńska, skoki przez przeszkody - Maciej "Gleba" Florek, western riding - Anna Powierza, powożenie kobiet - Monika Jarosińska i Robert Korzeniewski, powożenie mężczyzn - Karol Strasburger i Maciej Florek.

PG

Nakręcili rockowo-ludowy teledysk

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Nakręcili w Starej Kopalni teledysk z udziałem Zespołu Pieśni i Tańca „Wałbrzych”. Czy rockowy klip odniesie sukces?

Ludowe wstawki i tańce w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca „Wałbrzych” wybrzmiewają w teledysku pt. „W moim ogródecku” rockowej grupy „Latające biustonosze”. Powstał on z inicjatywy byłych członków zespołu „Piersi”. Klip ma już ponad 107 tysięcy wyświetleń. Został nakręcony w sierpniu br. w Starej Kopalni w Wałbrzychu.

- Zawsze chcieliśmy udowodnić, że folklor nie musi być zamknięty w muzealnych gablotach. On żyje i świetnie łączy do rock'n'rolla - przekonują artyści z zespołu „Wałbrzych”.

Zespół „Latające Biustonosze” powstał z inicjatywy byłych członków zespołu „Piersi” po odejściu Pawła Kukiza. Muzycy są znani z dużej dawki humoru i satyrycznych tekstów.

- Uwielbiamy mieszać powagę z absurdem. Tutaj wszy-

stko zagrało idealnie - przekonują członkowie „Latających biustonoszy”.

Jak dodają, teledysk, zrealizowany w Starej Kopalni, to zabawa konwencją i pokaz tego, że muzyka, bez względu na gatunek, potrafi łączyć pokolenia oraz style.

Rafał Ślipek, koordynator ZPiT Wałbrzych przekazuje, że to muzycy skontaktowali się z grupą i zaprosili ją do współpracy.

- A my już niejednokrotnie udowodniliśmy, że lubimy takie projekty i jesteśmy na nie otwarci. Każda okazja, by promować zespół, by pokazywać folk, jest dobra, a tu przy okazji wszyscy świetnie się bawili - przyznaje Rafał Ślipek, koordynator Zespołu Pieśni i Tańca „Wałbrzych”.

W tym roku Zespół Pieśni i Tańca „Wałbrzych” świętował 70-lecie. To jeden z najstarszych i najbardziej rozpoznawalnych zespołów folklorystycznych na Dolnym Śląsku. Tańcy i śpiewa w nim blisko 150 osób. Zespół otrzymał w tym roku medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. ©

FOT. MARIUSZ TYRCHA

WAŁBRZYCH

Nowi adwokaci są już po ślubowaniu

W Sali Maksymiliana w zamku Książ odbyło się uroczyste ślubowanie nowych adwokatów w Izbie Adwokackiej w Wałbrzychu. Tym samym kolejne osoby dołączyły do grona mecenasów, którym mieszkańcy będą powierzali swoje sądowe losy.

Miejsce było odpowiednie dla rangi wydarzenia. Zanim młodzi ludzie zaczną swoją ścieżkę zawodową, wypowiedzieli uroczyste słowa przysięgi przed dziekanem Okręgowej Rady Adwokackiej w Wałbrzychu Jerzym Lachowiczem. Mówi ona o ochronie

praw i wolności obywatelskich, umacnianiu porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, określa także obowiązki oraz standardy zawodu adwokata.

Do grona adwokatów dołączyli: Wiktoria Bokszczańska, Klaudia Buratowska-Huk, Roksana Dymnicka-Gryka, Amelia Gądek, Dominika Majewska, Rafał Olejnik, Nicole Szolc i Piotr Bębenek.

Za najlepiej zdany egzamin adwokacki zostały wyróżnione Wiktoria Bokszczańska i Klaudia Buratowska-Huk.

ADA

KOSZYKARSKIE SPARINGI

FOT. STELMACH MARCIN FOT. SPORTOWA

Koszykarze Górnika Zamek Książ Wałbrzych mają za sobą kolejne sparingowe mecze podczas przygotowań do sezonu 2025-2026 w Orlen Basket Lidze. Podopieczni trenera Andrzeja Adamka najpierw przegrali u siebie z PGE Startem Lublin 76:86, a następnie zremisowali we Wrocławiu ze Śląskiem 88:88. Rozgrywki OBL wałbrzyszanie rozpoczną 3 października pojedynkiem z Zastalem w Zielonej Górze. Wcześniej, 27 - 28 września, czeka ich udział w turnieju w Warszawie o Pekao S.A. Superpuchar. Zagrają tam również: Legia Warszawa, PGE Start Lublin i Trefl Sopot. Górnik w pierwszym półfinałowym meczu zmierzy się z ekipą z Lublina. PG

EDUKACJA UROCZYSTE ROZPOCZĘCIE ROKU SZKOLNEGO W WAŁBRZYCHU

Chcą kształcić na miarę potrzeb naszych czasów

Adrianna Szurman
Wałbrzych

1 września miejskie rozpoczęcie roku szkolnego odbyło się w Zespole Szkół nr 5 w Wałbrzychu. Ogłoszono sporo nowinek i nowości.

Wśród zaproszonych gości były osoby od lat wspierające placówkę, a także przedstawiciele szkół wyższych, firm ze strefy ekonomicznej (głównie branży automotive) oraz nauczyciele.

Będzie wyjątkowo dużo nowości

O zmianach w szkołach i planach na najbliższy rok opowiedział prezydent Roman Szełemej. Jak zaznaczył, ten rok będzie bardzo ważny z wielu powodów.

- Zmiany w systemie oświaty, wychowania i edukacji postępują, czasami mają charakter systemowy. I takie będą zmiany, dotyczące tematyki, którymi zajmują się szkoły. To m.in. wprowadzenie nowych przedmiotów, jak wychowanie obywatelskie oraz edukacja zdrowotna - zaznaczył prezydent.

Jak podkreślił, szczególnie istotne jest wprowadzenie edukacji zdrowotnej w zakresie wad postawy, opieki psychologicznej, psychiatrycznej i wczesnego wykrywania schorzeń.

- Cieszymy się, że taki przedmiot będzie od 1 września w podstawie programowej. W Wałbrzychu od ponad 10 lat prowadzimy program opieki stomatologicznej, który jest w zamyśle profilaktyczny, ale też leczniczy. Od 1 września zaczął działać kolejny szkolny gabinet przy ul. 11 listopada. A dzięki tej opiece zapadalność na próchnicę zębów u dzieci z przedszkoli i szkół podstawowych spadła o ponad 50 procent. Z panem dr Maciejem Żakiem i wojewodą Anną Żabską zachęcamy inne samorządy do wdrożenia tego programu. Tym bardziej, że NFZ pokrywa koszty w 85 proc. Taki program będzie też w gminach powiatu wałbrzyskiego - zaznaczył wóldarz.

W tym roku liczba uczniów w naszych szkołach nie będzie mniejsza, a w niektórych nawet większa niż w poprzednim roku. To dlatego, że część uczniów dojeżdża do miejskich placówek spoza Wałbrzyska.

Uczniowie „Mechanika” byli dumni, że to u nich odbyła się miejska inauguracja roku szkolnego.

Podczas uroczystości w „Mechaniku” doceniono nauczycieli, zaś młodzieży obiecano atrakcyjne programy.

W sumie pod opieką przedszkoli samorządowych będzie blisko 1400 maluchów, a w pierwszych klasach naukę zacznie 747 uczniów. Do szkół poszło w Wałbrzychu 13 411 uczniów.

- Trwają też remonty w kilku placówkach, m.in. w PSP nr 26, gdzie poza termomodernizacją remontowana jest sala gimnastyczna i jej zaplecze. Będziemy remontować również salę gimnastyczną, ale i otoczenie sali gimnastycznej w IV LO. Jeste-

śmy także na ostatnim tempie przygotowywani termomodernizacji w I i II Liceum Ogólnokształcącym. Rozbudujemy, a w zasadzie zbudujemy na nowo poradnię pedagogiczno-psychologiczną przy ul. Karkonoskiej. I najważniejsza decyzja: budowa nowej Szkoły Podstawowej nr 21 za około 80-90 mln zł - wyliczał prezydent miasta Roman Szełemej. Znaczna część środków na te inwestycje pochodzi z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Wyzwaniem wsparcie zdrowia psychicznego uczniów

Prezydent odniósł się także do uruchamiania w Wałbrzychu z początkiem września programu wsparcia zdrowia psychicznego dzieci, który adreso-

wany jest także do rodziców i nauczycieli. To wieloletowe i wieloetapowe działania, które mają zapobiegać cyberprzemocy, a zwłaszcza hejtowi.

- W trzech szkołach: „Energetyku”, ZSNr 5 i 7 będziemy organizowali pokoje wyciszeń, na co otrzymaliśmy zewnętrzną pomoc z programów unijnych. Będą dyskusje i warsztaty. Jesteśmy w tych działaniach pierwsi w Polsce. Podobnie, jak w przypadku szkolnej stomatologii.

W wałbrzyskich placówkach będzie także wdrażany program nauki o ekologii - w siedzibie PSZOK, centrum przy ul. Beethovena oraz w najbardziej nowoczesnym w Polsce schronisku dla zwierząt. W tym ostatnim będą realizowane zajęcia edukacyjne dla dzieci, związane z relacjami ze zwierzęciem. Otwarcie schroniska zaplanowane na przełomie września i października.

Podczas uroczystości w „Mechaniku” wręczono także nauczycielom akty mianowania oraz pożegnano starych i powitano nowych szefów placówek oświatowych w mieście. Finałowym punktem programu było uroczyste otwarcie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie mechatroniki, które jest jedynym takim miejscem w Polsce. Będzie kształcić i dokształcać kadry średniego szczebla m.in. dla zakładów pracy w WSSE z branży automotive i nie tylko. ©©

Cała ulica Południowa jest już niemal gotowa

Elżbieta Węgrzyn
Wałbrzych

Ulica Południowa w Wałbrzychu już niemal gotowa. Teraz przyszedł czas na Radomską, Lubelską i Hetmańską.

W pierwszych dniach sierpnia pracownicy Przedsiębiorstwa Budowlanego „Sta-Dar” Dariusz Stańczyk ze Świebodzic demontowali stary chodnik na ul. Południowej, a w ostatnich dniach sierpnia pojawiły się tu nowy chodnik i nowa nawierzchnia na całej osiedlowej ulicy. Brakuje tylko oznakowania poziomego, czyli pasów na jezdni i przejść dla pieszych.

Szeroki zakres prac

Remont polegał na naprawie nawierzchni jezdni ul. Południowej na odcinku około 300 m i ułożeniu nowego chodnika. Cała dziurawa kiedyś uliczka wygląda teraz doskonale. Koszt prac to 299 422,59 zł.

Firma wykonawcza ma za sobą:

* wykonanie i uzyskanie zatwierdzenia projektu organizacji ruchu na czas prowadzenia robót, a także wprowadzenie tych założeń w czasie prac,

* rozbiorę betonowych krawężników wraz z ich wywozem i utylizacją (od strony chodnika wzdłuż ogrodzenia Akademii Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa),

* rozbiorę nawierzchni chodnika z betonu asfaltowego

oraz płyt chodnikowych wraz z ich wywozem i utylizacją,

* ułożenie betonowych krawężników,

* ułożenie nawierzchni chodnika z betonowej kostki brukowej,

* frezowanie istniejącej warstwy ścieralnej na całym odcinku ul. Południowej,

* pionową regulację wpustów ulicznych (bez ich wymiany oraz z wymianą), a także studni kanalizacyjnych (wraz z wymianą włazu),

* ułożenie ścieralnej warstwy z betonu asfaltowego na całym odcinku ul. Południowej.

Wkrótce ruszą następne remonty

Przed nami kolejne remonty ulic na terenie Wałbrzyska. Na ukończeniu jest remont fragmentu ul. Moniuszki. Trwa remont odcinków ul. Wrocławskiej, Ogrodowej, Beethovena i Limanowskiego. Wyłoniono wykonawcę prac na ul. Radomskiej oraz na ul. Lubelskiej - Browarnej. Trwają prace projektowe przebudowy fragmentu ul. 1 Maja, Ludowej, Słowackiego, Konopnickiej - Nowego Świata oraz Hetmańskiej. Przeprojektowywany jest też łącznik do ul. Żeromskiego.

Inne ważne inwestycje to m.in.: budowa zbiorników wodnych (jeden z nich jest już niemal gotowy) i przebudowa stadionu na Nowym Mieście (wciąż trwają tu prace rozbiórkowe). ©©

WAŁBRZYCH

Groźne zderzenie na ulicy Wrocławskiej

W poniedziałek, 1 września, około godz. 12.45 prowadzący samochód osobowy 37-letni wałbrzyszanin, włączając się do ruchu na ul. Wrocławskiej, nie zauważył jadącego autobusu komunikacji miejskiej. Doszło do zderzenia.

- Jedna z pasażerek autobusu została przewieziona do szpitala, gdzie udzielono jej

pomocy medycznej. Na szczęście poszkodowanej nic poważnego się nie stało. Funkcjonariusze ustalili, że kierujący obydwojema pojazdami byli trzeźwi. Ukarali też sprawcę zdarzenia mandatem karnym w wysokości 1,5 tys. zł oraz 12 punktami karnymi - informują w wałbrzyskiej policji. PG

Zniszczone domy zostaną wykupione

Grażyna Szyszka
region

Wody Polskie odkupią domy, zniszczone przez powódź. Wnioski można składać do 1 października br. Spółka chce też wykupić nieruchomości z zagrożonych terenów.

Wody Polskie odkupią domy, zniszczone przez ubiegłoroczną powódź. Wnioski już spływają. Rusza też kolejny program, obejmujący tereny szczególnego zagrożenia zalaniem. Spółka chce wykupić nieruchomości, stojące na przeszkodzie naturalnym przepływowi wody.

Wnioski przyjmowane do 1 października

- Jeśli twój dom został zniszczony przez ubiegłoroczną, wrześniową powódź, masz prawo do jego sprzedaży na rzecz Skarbu Państwa - tak spółka Wody Polskie zachęca właścicieli nieruchomości do złożenia wniosków.

Taki wniosek można składać do 1 października br. Jest on do pobrania na stronie interne-

FOT. GRAŻYNA SZYSZKA

Ubiegłoroczna powódź była tragiczna w skutkach. Poszkodowani dostali ofertę pomocy.

towej Wód Polskich. Należy go złożyć razem z oświadczeniem i wymaganymi załącznikami. Trzeba jednak spełniać następujące warunki: dom został zniszczony przez powódź z 13 września 2024 r.; jest legalnie wybudowany (z pozwoleniem lub zgłoszeniem); znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w gminie,

objętej pomocą; jego stan kwalifikuje go do rozbiórki (albo jeśli już dokonano rozbiórki).

Wody Polskie udostępniły mapę działek, znajdujących się na obszarach zagrożenia powodziowego - to 1 proc. powierzchni gmin, poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku. Mapa pozwala na prostą identyfikację nieru-

chomości (numery działek), których właściciele są uprawnieni do złożenia wniosku o wykup do Wód Polskich.

Nadodrzański obszar w powiecie głogowskim jest ujęty w całości, czyli od gminy Pęcław po Czerną w gminie Żukowice. Dokładne są także dane z innych terenów, dotkniętych zeszłorocznym kataklizmem.

Wpłynęło ponad 180 wniosków o wykup

Jak informuje rzeczniczka Wód Polskich Karolina Gaweł, z terenu Dolnego Śląska i części Opolszczyzny wpłynęło już ponad 180 wniosków, z czego zdecydowana większość dotyczy nieruchomości z naszego województwa.

- Mogą one przejść do kolejnego etapu procedowania, ponieważ są kompletne i spełniają warunki, o których mówi Specustawa powodziowa 3.0. Te nieruchomości możemy już wyceniać przez niezależnych rzeczoznawców - wyjaśnia.

Rzeczniczka poinformowała nas, że wśród nich nie ma żadnego z powiatu głogowskiego.

Wody Polskie chcą wykupić nieruchomości z terenów, zagrożonych powodzią

Być może do sprzedaży nieruchomości nad Odrą skusi właścicieli kolejny program Wód Polskich. Oprócz wspomnianego wcześniej trybu wnioskowego od poszkodowanych, ruszył też kolejny, w którym to Wody Polskie kwalifi-

kują nieruchomości do wykupu i to spółka zwraca się do właścicieli z taką propozycją.

- To będzie proces, który rozpoczynamy w tym roku i potrwa do 2034 roku. Na początek kierujemy go do poszkodowanych w powodzi z 2024 roku, ale planujemy go rozszerzyć na cały kraj - dodaje Karolina Gaweł.

O ile w trybie wnioskowym, składanym przez poszkodowanych trzeba wykazać, że nieruchomość jest już rozebrana, albo że taka procedura jest w trakcie, o tyle w tym drugim projekcie, czyli w wykupie na wniosek Wód Polskich takiego wymogu już nie ma. Spółka będzie sama proponowała odkupienie nieruchomości z obszarów, na których utrudniają one przepływ wód.

- Wszystko po to, aby zwiększyć bezpieczeństwo przeciwpowodziowe - informują Wody Polskie w komunikacie.

Więcej informacji udzielają regionalne oddziały Wód Polskich. Z wrocławskim oddziałem można się skontaktować pod numerem telefonu 71 337 88 00. ©

Seniorzy śpiewali razem z licealistą

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

W Klubie Senior+ w Wałbrzychu odbył się bardzo interesujący koncert. Seniorzy śpiewali dobrze im znane przeboje wspólnie ze zdolnym licealistą.

Ogromną przyjemność sprawiono 1 września członkom Klubu Senior+ w Wałbrzychu. W siedzibie klubu, na trzecim piętrze Domu Pomocy Społecznej „Dom Seniora Biały Kamień” przy ul. Andersa 162a zjawiał się Karol Cajzer - młody, pogodny, bardzo utalentowany człowiek. Uczeń II Liceum Ogólnokształcącego w Wałbrzychu wspaniale zaśpiewał znane przeboje.

- Wykonywał piosenki między innymi Zbigniewa Wodeckiego i Krzysztofa Krawczyka. W pewnym momencie wszyscy zaczęli śpiewać razem z nim - mówi Ryszard Nowak, wałbrzyski radny oraz przewodniczący Rady Wspólnoty Samorządowej dzielnic Biały Kamień i Konradów.

Działa bardzo aktywnie na rzecz lokalnej społeczności.

- We Wrocławiu niebawem zaczynają się Dni Seniora. Pomyślałem, że dla naszych seniorów też można teraz zrobić coś interesującego, sprzyjającego ich integracji - wyjaśnia.

Porozumiał się z Wioletą Kostiańczuk-Tulikowską, która jest kierowniczką Klubu Senior+ i... udało się!

- Mamy 20 członków. Organizujemy dla nich masę ciekawych zajęć: wycieczki, różne warsztaty, spotkania. Ten koncert też sprawił im dużą przyjemność - zapewnia pani Wioleta. ©

FOT. PAWEŁ GOŁĘBIOWSKI

Karol Cajzer wspaniale zaśpiewał znane przeboje.

Pałaszowali zupy, ale też pomagali Milenie

Adrianna Szurman
Jedlina-Zdrój

Dolnośląski Festiwal Zupy w Jedlinie-Zdroju za nami. Jury zjadło... 23 zupy! Mieszkańcy wybierali te, które lubią najbardziej. Posiłki były błyskawiczne.

Był to już XXII Dolnośląski Festiwal Zupy w Jedlinie-Zdroju. I jak co roku przyciągnął tłumy mieszkańców miasta, powiatu wałbrzyskiego oraz odleglejszych zakątków regionu.

Wśród oceniających kulinarnie popisy byli m.in. dziennikarka Radia Wrocław Barbara Szeliowska i poseł Robert Jagła. Najlepszą zupę spośród restauratorów ugotowali kucharze z nowego pensjonatu Prado w Michałkowej, której współwłaścicielem jest Zbigniew Chlebow-ski, były poseł i przewodniczący klubu parlamentarnego Platformy Obywatelskiej.

Po tym, jak odszedł z polityki, został wiceprezesem, a później prezesem Europejskiego Centrum Kolejowego „Wagon”. Obecnie wrócił na ziemię wałbrzyską i związał losy z branżą turystyczno-kulinarną.

- Zapraszam wszystkich do Prado, nowego pensjonatu z mistrzowskimi smakami. Warzywa na tę zupę dostarczył nam przedsiębiorca z Jedliny-Zdroju. Jury musiało wyczuć lokalne smaki - żartował pan Zbigniew.

Najlepszą zupę wśród osób indywidualnych ugotowała wałbrzyska radna Renata Wierzbicka. W czasie festynu prowadziła też akcję, wspierającą rehabilitację i powrót do zdrowia Mileny Widlak z Czarnego Boru - młodej, obiecującej narciarki, członkini kadry Polski, która uległa wypadkowi podczas treningu. Wygraną - voucher w wysokości 1 tys. zł i wycieczkę do Chorwacji - zwyciężczyni przekazała na wsparcie akcji dla Mileny.

Park Zdrojowy tętnił życiem. Setki gości próbowało zup, serwowanych na świeżym powietrzu. W sumie było ich 23. Nie zabrakło też pierogów, pieczonej kielbasy, frytek czy zapiekanek.

- Wielkim zainteresowaniem cieszyło się wspólne gotowanie lecho. Upichciliśmy wielki gar, który nakarmił dziesiątki gości - cieszyła się pani burmistrz.

Razem z nią zupę nalewała m.in. posłanka Sylwia Bielaw-

FOT. ADRIANNA SZURMAN

Jury nie wiedziało, kto jest autorem zup. Były dostarczane na stoły z numerkami, a sędziowie przyznawali punkty.

ska. A na imprezie nie zabrakło też innych parlamentarzystów - Ireneusza Żyski i Grzegorza Maczko.

- Dziękuję wszystkim, którzy zaangażowali się w organizację tegorocznego Festiwalu Zupy. Przede wszystkim ekipie z Centrum Kultury w Jedlinie-Zdroju na czele z panią dyrektorką Sabiną Jelewską. Niskie ukłony dla wszystkich, którzy pomogli zorganizować ten festiwal kulinarny. Jeśli uda się pozyskać

sponsorów, w przyszłym roku chcielibyśmy wyróżnić wszystkich biorących udział w imprezie - zaznaczyła burmistrz Jedliny-Zdroju Ilona Bujalska.

Festiwal Zupy niezawodnie poprowadził mieszkaniec, konferansjer, komentator sportowy i dziennikarz Robert Radczak. Impreza cieszyła się tak dużym zainteresowaniem, że organizatorzy rozważają jej przeniesienie w przyszłym roku na miejski stadion. ©

Ruszyła wypłata „czternastek”. Kto je otrzyma, kiedy oraz w jakiej wysokości?

Elżbieta Węgrzyn
region

Czternasta emerytura 2025 już wkrótce. Ile seniorzy dostaną do ręki? A kto nie otrzyma czternastej emerytury? Sprawdziliśmy i wyjaśniamy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przygotowuje się do wypłaty świadczenia „czternastej emerytury” 2025. Wiemy już, ile wyniesie „czternastka” brutto i „na rękę”, a także kiedy ZUS przeleje pieniądze.

Kiedy ZUS wypłaci czternastki 2025?

Tegoroczna czternastka trafi do uprawnionych razem z ich własnymi emeryturami i rentami, przysługującymi za września, zgodnie z kilkoma ustalonymi terminami wypłat. Pierwszym z nich jest pierwszy dzień miesiąca - wyjaśnia Iwona Kowalska-Matis regionalna rzeczniczka prasowa ZUS na Dolnym Śląsku. - Do osób, które otrzymują emeryturę oraz inne świadczenia 1 września przelew wysłaliśmy już w ostatnich dniach sierpnia, by środki doszły w wyznaczonym terminie.

Dodatkowe środki, wypłacane z emeryturami, popularnie nazywanymi „czternastkami” będą trafiać ma konta seniorów

14. emeryturę ZUS wypłacił 8,9 mln emerytów i rencistów. 6,4 mln otrzyma pełną kwotę.

we wrześniu zgodnie z comiesięcznym planem wypłat rent, emerytur oraz zasiłków, czyli 6 (już za nami), 10, 15, lub 20 dnia miesiąca, najpóźniej w ostatnich dniach września.

Zgodnie z danymi z ZUS, w 2024 roku dodatkową, 14. emeryturę ZUS wypłacił 8,9 mln emerytów i rencistów, w tym 6,4 mln osób w pełnej kwocie. Tegoroczne wypłaty mogą osiągnąć porównywalną wysokość.

Ile wyniesie 14. emerytura?

W 2025 roku - podobnie jak w poprzednim - pełna czternastka wyniesie 1878,91 zł brutto. To dokładnie tyle, ile wynosi obecna minimalna emerytura.

Na całą kwotę czternastki mogą liczyć osoby, których świadczenie podstawowe, czyli emerytura, renta lub zasiłek nie przekracza 2900 zł brutto.

Czternastkę 2025 otrzymają osoby, pobierające emerytury i renty z ZUS i KRUS. Czternastka przysługuje również osobom, które mają prawo do jednego ze świadczeń długoterminowych: rentę socjalną lub rentę z tytułu niezdolności do pracy. Do otrzymania czternastej emerytury uprawniają też: renta rodzinna oraz wypadkowa, zasiłki i świadczenie przedemerytalne, nuczycielskie świadczenie kom-

pensacyjne oraz rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

Osoby ze świadczeniami powyżej 2900 zł i nie więcej niż 4728,91 zł brutto otrzymają czternastkę, pomniejszoną zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”.

Zgodnie z przykładowym wyliczeniem:

* dla emerytury w kwocie 3500 zł brutto będzie przysługiwała czternastka, zmniejszona o 600 zł (bo 3500 - 2900 = 600 zł), czyli do wypłaty zostanie 1278,91 zł brutto (bo 1878,91 - 600 zł = 1278,91 zł);

* gdy pobierana emerytura wynosi 3000 zł brutto, to czternastka będzie przysługiwała w kwocie mniejszej o 100 zł itd.

ZUS odliczy od czternastki składkę zdrowotną oraz zaliczkę na podatek dochodowy. Wysokość czternastki netto, czyli „na rękę” nie będzie jednakowa z powodu różnic w zaliczce na podatek. Na przykład osoba, która dostaje emeryturę w kwocie minimalnej (1878,91 zł brutto) otrzyma przelewem 1558,81 zł. Będzie to kwota netto już po odtrąceniach.

Na wysokość czternastki wpływa też pobierana od lipca 2025 roku renta wdowia, która podwyższa otrzymywane przez seniorów świadczenia.

- Przy ustaleniu wysokości świadczenia osobie, która do-

staje rentę wdowią, ZUS przyjmie sumę przysługujących świadczeń, wypłacanych w zbiegu lub sumę przysługujących świadczeń, przyznanych i wypłacanych przez dwa organy emerytalne i rentowe lub przez kilka organów - precyzuje rzeczniczka prasowa dolnośląskiego ZUS.

Kto nie dostanie 14. emerytury 2025?

Czternastki nie otrzymają osoby, których prawo do rent, emerytur i innych świadczeń długookresowych na 31 sierpnia br. jest zawieszono. Wśród tych osób są też takie, które przekroczyły limit dorabiania. Dodatkowo świadczenia nie otrzymają więc osoby z wyższymi dochodami z otrzymywanych świadczeń.

- Tradycyjnie dodatkowych pieniędzy nie będzie, jeśli okaże się, że 14. emerytura byłaby niższa niż 50 zł brutto. Nie otrzymają jej więc osoby, które mają emeryturę lub rentę wyższą niż 4728,91 zł brutto - precyzuje Kowalska-Matis.

Tradycyjnie już czternastka będzie wolna od potrąceń, w tym zajęć komorniczych. Nie wlicza się ona również do dochodu przy ubieganiu się o takie wsparcie, jak pomoc społeczna, alimenty, a także 500+ dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. ©

Gmach do remontu, ale urzędnicy będą w nim normalnie pracowali

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Do remontu idzie budynek przy ul. Jana Matejki 1 w Wałbrzychu. Długo oczekiwane prace mają potrwać sześć miesięcy.

Rusza remont budynku przy ul. Matejki 1 w Wałbrzychu. To jeden z gmachów urzędu miejskiego. Wałbrzyskanie dobrze go znają - załatwiają w nim różne sprawy, między innymi wyrobą karty parkingowe czy użytkownika PSZOK. Wcześniej była to siedziba zlikwidowanego Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymywania Miasta.

Budynek jest zabytkowy

W poniedziałek, 1 września, podpisano umowę z wykonawcą robót. A już następnego rozpoczęły się prace.

- Cieszę się, że możemy podpisać kolejną umowę inwestycyjną, których w ostatnim czasie w Wałbrzychu jest bez liku. Ten projekt z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji dotyczy pakietu działań o charakterze termomodernizacyjnym, obejmującym zabytkowe obiekty publiczne - mówił Roman Szelemej, prezydent Wałbrzyska.

W ramach zadania, nazwanego „Poprawa efektywności energetycznej ośmiu budynków infrastruktury publicznej, zlokalizowanych w Wałbrzychu i objętych nadzorem konserwatorskim, poprzez ich termomodernizację”, prace będą prowadzone też m.in. w I i II Liceum Ogólnokształcącym oraz ratuszu. Zaczynają się od Matejki 1.

Prezydent Szelemej podkreśla, że termomodernizacja zabytkowych obiektów nie jest łat-

1 września podpisano umowę na termomodernizację zabytkowego budynku przy ul. Matejki 1 w Wałbrzychu.

twa, bo nie można na przykład okładać ich styropianem czy wymieniać starych, żeliwnych kaloryferów. Obostrze-

jest sporo. Wszystko to wiąże się też z dużymi wydatkami. Bo remontowanie starego jest droższe od budowania nowego.

Długa lista prac

Koszt zaplanowanych robót budowlanych w budynku przy ul. 1 Maja to aż 4 271 913 zł brutto (zadanie jest jednak dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021 - 2027. Oś priorytetowa 9 „Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku”).

Wykonawca - spółka „Budo-max Bis” z Boguszowa-Gorców ma wykonać m.in.: remont elewacji (tynki zewnętrzne, renowacja detali architektonicznych, wykonanie malatury); obróbki blacharskie tytanowo-cynkowe (rynny i rury spustowe z czyszczakami, opierzenie gzymsów, parapety, blachy zakrywające okienka piwniczne); izolację ścian fundamentowych z robotami towarzyszącymi; opaski wokół bu-

dynku; renowację zewnętrznnej stolarki drzwiowej; remont zewnętrznych schodów; renowację krat okiennych; wymienić stolarkę okienną; docieplić strop pod nieużytkowym strychem; przebudować system grzewczy wraz z zamontowaniem kotła gazowego, pompy ciepła i instalacji fotowoltaicznej; kompleksowy remont pomieszczeń kotłowni; przeciwpożarowe wyłączniki prądu; instalację odgromową i uzimającą; zadbać o świadectwa charakterystyki energetycznej budynku po termomodernizacji.

Termin realizacji zadania to sześć miesięcy od dnia podpisania umowy.

Co ważne dla wałbrzyszan, podczas prowadzenia prac w budynku przy ul. Matejki 1 urzędnicy będą tam normalnie pracowali i załatwiali wszystkie sprawy. ©

Od 30 kwietnia br. na ul. Wodną można było wjechać od strony Zagórza Śląskiego, a wyjazd był przy tamie.

FOT. PAWEŁ GOŁĘBOWSKI

Wokół jeziora można jeździć w dwie strony

Paweł Gołębiowski
Zagórze Śląskie

Od poniedziałku, 8 września, droga wokół Jeziora Bystrzyckiego w Zagórze Śląskim, czyli tamtejsza ulica Wodna, jest ponownie dwukierunkowa.

Zmiana umożliwi swobodny przejazd między Zagórzem Śląskim a Michałkową. Powraca bowiem organizacja ruchu, który zmieniono na jednokierunkowy przed okresem letnim.

- Na lato zmiana ta była niezbędna ze względów bezpieczeństwa, aby zapewnić sprawny przejazd służbom ratunkowym oraz usprawnić ruch w czasie dużego natężenia turystycznego. Policja monitorowała sytuację poprzez wzmożone patrole - informują w starostwie powiatowym w Wałbrzychu.

Ruch jednokierunkowy wprowadzono, bo turyści, którzy latem przyjeżdżali nad jezioro w Zagórze Śląskim bardzo wielu (w weekendy to nawet dwa tysiące pojazdów dziennie!), często parkowali samochody po obydwu stronach wąskiej jezdni. W efekcie dochodziło do sytuacji, że pojazdy służb miały problem z przejechaniem. Niewiele pomagały interwencje policjantów. A było ich sporo, bo gmina Walim opłacała nawet dodatkowe patrole.

Teraz kończy się lato, turystów z pewnością będzie nad Jeziorem Bystrzyckim mniej, lecz oni oraz mieszkańcy nadal mogą korzystać z dostępnych parkingów w Zagórze Śląskim: przy ul. Spacerowej, przed Hotelem Maria Antonina, przy dworcu PKP oraz przy Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego „Akwarium”. ©

Do tej pory ten gmach straszył. Wkrótce będzie zachwycał

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Kamienicę przy ul. Brzechwy 13 w Wałbrzychu czeka kompleksowy remont. Właśnie podpisano umowę z wykonawcą.

We wtorek, 2 września, w wałbrzyskim ratuszu podpisano umowę na termomodernizację i gruntowny remont kamienicy przy ul. Brzechwy 13.

- Budynek znajduje się w ścisłym centrum miasta, jest bardzo duży i wpisany do rejestru zabytków. Będzie tam 14 nowoczesnych mieszkań - mówi Roman Szełemej, prezydent Wałbrzyska.

Wyjaśnia, że Miejski Zarząd Budynków złożył wniosek o finansowanie inwestycji z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Udało się zdobyć 85 procent - 4 879 555,52 zł.

Prace będzie wykonywała Grupa TWS Spółka z o.o., która wygrała przetarg. - Mammy na nie 15 miesięcy - informuje wykonawca.

W wielkim, czterokondygnacyjnym, podpiwniczonym i mocno zniszczonym budynku wykonają: izolację przeciwwilgociową ścian, posadzki i podłogi, nowe stropy i schody, szyby windowy z nową windą osobową oraz tynki ścian.

Pomieszczenia techniczne znajdują się w piwnicy. Pozostałe

FOT. PAWEŁ GOŁĘBOWSKI

W wielkim budynku przy ul. Brzechwy 13 powstanie 14 mieszkań na wysokim poziomie.

piwniczne powierzchnie zostaną wyłączone z użytkowania. Wózków i pomieszczenia na rowery znajdą się na parterze. Zostanie też: przebudowana instalacja elektryczna wraz z wykonaniem oświetlenia awaryjnego; wykonana instalacja odgromowa; w każdym

mieszkanu urządzone łazienki z toaletą; wprowadzone instalacje teletechniczne (domofony, telefony, internet, rtv/sat, wewnętrzny monitoring); zmieniony sposób ogrzewania (pojawia się dwie pompy ciepła); wykonane ogrzewanie podłogowe (w łazienkach dodatkowo zaprojektowano grzejniki ścienne); wymieniona instalacja wodna oraz kanalizacyjna; docieplone od wewnątrz ściany frontowej i tylnej elewacji.

Ponadto przewiduje się: malowanie elewacji, remont architektonicznych detali, wymianę

stolarki okiennej oraz parapetów, wymianę stolarki drzwiowej wewnętrznej i zewnętrznej, przebudowę wentylacji grawitacyjnej, przebudowę więźby dachowej, docieplenie dachu, wymianę jego pokrycia oraz montaż paneli fotowoltaicznych.

Przebudowane zostanie też najbliższe otoczenie budynku. Powstanie m.in. zbiornik retencyjny i ogrodzenie. W kamienicy zostanie urządzonych 14 mieszkań o powierzchniach użytkowych między 22,5 a 84,5 m kw. Będą to lokale 1-2 pokojowe z łazienkami z wc. ©

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu solennie przyrzekają: - Wszystkie mieszkania zostaną wykonane pod klucz.

Mundurowi weszli do dwóch nielegalnych salonów gier

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

W Wałbrzychu policjanci i celnicy weszli do dwóch nielegalnych salonów gier. Zabezpieczyli osiem automatów.

- Z posiadanych przez służby informacji wynikało, że w dwóch pomieszczeniach, znajdujących się na terenie Piaskowej Góry w Wałbrzychu mają się znajdować automaty do gier hazardowych, na które wymagana jest specjalna koncesja - informują w wałbrzyskiej policji.

Informacje potwierdziły się. Kiedy funkcjonariusze weszli 30 sierpnia w nocy do lokali, urządzenia były włączone do prądu, gotowe do pracy, wszy-

FOT. KMP WAŁBRZYCH

Nielegalne automaty do gier są już „pod kluczem”.

stkie z zainstalowanymi grami o charakterze losowym.

Zabezpieczono łącznie osiem nielegalnych automatów do gier hazardowych oraz pieniądze - blisko 10 tysięcy zło-

tych. Ponadto w ręce mundurowych wpadły cztery osoby, które przebywały na terenie obu lokali. Wszyscy zostali przesłuchani i będą w dalszej dyspozycji Dolnośląskiego Urzędu Celno-Skarbowego we Wrocławiu.

Za posiadanie nielegalnych automatów i innego sprzętu, umożliwiającego prowadzenie gier hazardowych grożą kary w wysokości 100 tys. zł od jednej maszyny. Za organizowanie gier hazardowych bez zezwolenia, poza wysoką grzywną, grozi również kara pozbawienia wolności do 3 lat. Odpowiadać mogą także uczestnicy gier hazardowych, prowadzonych z naruszeniem prawa.

Policjanci i celnicy zapowiadają kontynuowanie takich działań. ©

Kibice już wiedzą, jacy zawodnicy zagrają w Górniku Zamek Książ

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

We wtorek, 2 września, na dziedzińcu zamku Książ zaprezentowano drużynę Górnik Zamek Książ na nadchodzący sezon Orlen Basket Ligi.

Taka prezentacja jest już w mieście tradycją. Kibice nie mogą się jej doczekać, aby zobaczyć nowy zespół. Kilku koszykarzy z Górnik Zamek Książ odeszło, jest kilku nowych. Zaprezentowano także sztab szkoleniowy. Po oficjalnej prezentacji była okazja zamienić z zawodnikami kilka zdań, zdobyć autograf i zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie. Na zamku odbyła się też krótka konferencja prasowa.

FOT. PAWEŁ GOŁĘBOWSKI

Prezentacja koszykarskiego Górnik Zamek Książ Wałbrzych na sezon 2025-2026 była pełna różnych atrakcji.

Prezes klubu i trener przyznali, że być może w drużynie pojawi się jeszcze jakiś koszykarz - pracują nad tym. A oto zawodnicy, których przedstawiono podczas prezentacji przy zamku Książ: Elijah Pem-

berton, Barret Benson, Avery Anderson III, Grzegorz Kulka, Tauras Jogela, Kacper Marchewka, Maciej Bojanowski, Dariusz Wyka, Ike Smith, Maciej Puchalski, Lovell Cabbil i Maksymilian Karwik. ©

PSYCHOLOGIA W WAŁBRZYCHU RUSZA PIONIERSKI PROGRAM PSYCHOLOGICZNEGO WSPARCIA DLA UCZNIÓW

Jesteśmy pierwsi w Polsce. Teraz chodzi o to, by nie zmarnować wielkiej szansy

Adrianna Szurman
Wałbrzych

W wałbrzyskich szkołach rusza kampania „Trzymamy Cię!”. Na wsparcie psychologiczne dla uczniów zostało przeznaczonych 1,2 mln zł. To pierwszy taki program w Polsce.

1 września w Wałbrzychu ruszył pionierski w skali kraju program psychologicznego wsparcia dla najmłodszych. Opracowany przy współpracy armii ludzi, po serii samobójstw młodych ludzi w mieście. Program to „dziecko” wiceprezydent Anny Elżbieciak-Stec, która walczy o to, by już żaden uczeń w mieście nie został sam ze swoimi problemami. By to się udało, potrzebni są rodzice. Ich zgoda, by fachowcy mogli pomóc, zanim będzie za późno.

By żadne dziecko nie zostało bez pomocy

Od miesiący armia ludzi pod czujnym okiem wiceprezydent Anny Elżbieciak-Stec, jej zespołu, osób i instytucji, które zaprosiła do działania, pracowali nad programem wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół.

Program pod hasłem „Trzymamy Cię!” został poprzedzony dziesiątkami rozmów, analiz i badań. Chodzi o to, by żadne dziecko nie zostało z problemami samo, by dorośli wkroczyli z pomocą, kiedy zauważą pierwsze symptomy. By przerwać spiralę niemocy, która w efekcie może doprowadzić i doprowadza do samobójstw dzieci oraz młodzieży.

Ale, aby to się udało, potrzeba jest współpracy rodziców oraz ich zgoda na to, aby w odpowiednim momencie poza szkolnym pedagogiem mógł wkroczyć z pomocą psycholog. Ci jednak często nie chcą jej wyrazić w obawie, że na jaw mogą wyjść niewygodne fakty z życia rodziny.

Jeśli mam postawić na jednej szali dobrostan i życie dziecka, a na drugiej pozorną fasadę normalności rodziny, to wybiorę życie dziecka. A Wy, rodzice? - pyta wprost wiceprezydent Wałbrzycha Anna Elżbieciak-Stec i podkreśla, że często rodzice nie mają pojęcia, co ich dzieci oglądają w internecie, jak destrukcyjny wpływ na ich młodą psychikę mają youtube-

Główni animatorzy programu „Trzymamy Cię!”. Od lewej: wiceprezydent Wałbrzycha Anna Elżbieciak-Stec, gospodarz miasta Roman Szelemej, wojewoda dolnośląska Anna Żabska oraz dolnośląska kurator oświaty Ewa Skrzywanek.

ry, niektóre gry, aż w końcu „wyzwania w sieci”.

Są rodzice, którzy odwracają głowę

Wiceprezydent pyta wprost, czy rodzice na pewno wiedzą o tym, że dzieci balansują na krawędzi życia i śmierci, bo takie wyzwania rzucają im rówieśnicy? Czy wiedzą, na co wydają pieniądze w internecie? Kto je krytykuje, obraża, wyśmiewa? Czego i kogo się boją? Kto z nich szydzi, kto poniża? Aż w końcu o tym, że dzieci potrafią się samookaleczać w miejscach, których rodzic nigdy nie zobaczy, np. na poślach, jądrach, wewnętrznej stronie ud...

Wielu rodziców nawet nie tyle, że odwraca głowę, ale nie wie, na co patrzeć. Nie ma pojęcia, że te problemy mogą dotyczyć ich dzieci. A kiedy się dowiadują, bywa za późno. I właśnie po to potrzebujemy zgody, aby mógł zadziałać psycholog, zaznacza wiceprezydent.

Jak dodaje, absolutnie wszyscy rodzice zostaną zaproszeni na specjalne zebranie z fachowcami, którzy odpowiedzą „na co patrzeć”, gdzie szukać zagrożeń i podadzą przykłady, od których włos na głowie niejed-

Rodzice często nie wiedzą, że ich dzieci balansują na krawędzi życia i śmierci, na co wydają pieniądze w internecie oraz czego się boją.

nego rodzica na pewno się zjeży. I będzie to zebranie obowiązkowe. Jeśli dorośli nie przyjdą, będzie to jasny sygnał dla szkoły i wychowawcy.

Będę rekomendował, aby rodzice już na pierwszym zebraniu otrzymali od wychowawców do podpisu kartki ze zgodą na pomoc psychologiczną dla dziecka. Zostaną nią objęci, jeśli wystąpi taka potrzeba. Musimy wyprzedzić ewentualne fakty - zaznacza prezydent Wałbrzycha Roman Szelemej.

1,2 mln zł na wsparcie psychologiczne dzieci

Miasto chce współpracować z rodzicami, bo tylko wtedy można naprawdę pomóc dziecku czy rodzinie, jeśli gdzieś taka potrzeba. Rodzice jednak powinni wiedzieć, że jeśli nie zgodzą się i nie podpiszą zgody, urzędnicy i szkoła mają możliwość zwrócenia się do sądu z wnioskiem o wgląd w życie rodziny. To jednak jest ostateczność. Jeśli jednak będzie trzeba, uprawnieni sięgną po te narzędzia.

W ramach Wałbrzyskiego Programu Wsparcia Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży na lata 2025-2029 i kampanii społecznej „Trzymamy Cię!” zaplanowano wiele działań przy współpracy z MOPS. bZostaną zorganizowane mobilne i stacjonarne punkty wsparcia - tak, aby pomoc dotarła szybko. Odbędą się spotkania, konsultacje, warsztaty i szkolenia dla uczniów, rodzi-

ców i nauczycieli - tak, aby wiedzieli, z czym mogą się mierzyć i jak reagować. Będą: konferencje z fachowcami, panele dyskusyjne z udziałem ekspertów, edukacja w zakresie interwencji kryzysowej, a także profilaktyki uzależnień i cyberprzemocy.

Czerwony balon symbolem akcji

Symbolem rozpoczynającej się właśnie kampanii jest czerwony balon. To znak życia i jego ułotności. Przypomnienie, że każde życie jest kruche i bezcenne, a wsparcie drugiego człowieka może je ocalić. Takimi czerwonymi balonami zostaną oznaczone różne miejsca, w których młody człowiek będzie mógł poprosić o pomoc, zwierzyć się z problemów.

To będą nie tylko gabinety profesjonalne, ale także np. sklepy czy fundacje, bo może łatwiej człowiekowi w kryzysie zwierzyć się pani ekspedientce niż urzędnikowi w instytucji, nauczycielowi czy innej osobie.

10 września w Światowym Dniu Przeciwdziałania Samobójstwom ulicami miasta przejdzie marsz. To będzie wyjątkowy happening. Uczestnicy będą nieść 124 czerwone balony. Tyle dzieci i młodzieży odebrało sobie życie w 2024 roku... Balony pojawią się też w szkołach, urzędach, przychodniach i innych miejscach, w których można znaleźć pomoc.

Konferencje w ramach kampanii „Trzymamy Cię!” w Wał-

brzychu odbędą się: 22 września w Starej Kopalni (spotkanie w ramach kampanii StopHejt) oraz 25 września - konferencja o stanie emocjonalnym dzieci i młodzieży (prelekcje, warsztaty, panele z ekspertami).

Anna Żabska, wojewoda dolnośląska i Ewa Skrzywanek, dolnośląska kurator oświaty zauważają, że Wałbrzych może stać się wzorem dla innych miast, jak działać w kwestii objęcia pomocą psychologiczną dzieci w szkołach.

Program został podzielony na trzy główne poziomy. Pierwszy to kampania społeczna „Trzymamy Cię!”, której celem jest uświadomienie młodym ludziom, że są ważni. Uczniowie będą brali udział w warsztatach na temat cyberprzemocy i niedyskryminacji. Zostaną też zorganizowane spotkania dla rodziców, które

mają zwiększyć ich wiedzę i świadomość. (Czy wiecie, że skazany za hejt uczeń będzie odrabiał i odrabia prace społeczne w szkole, w której stosował hejt?!). Drugi poziom to mobilne gabinety psychologiczne dla szkół ponadpodstawowych i tzw. „lotni psychologów” dla podstawówek. Specjaliści będą mogli szybko reagować na potrzeby uczniów. Trzeci poziom wiąże się ze skierowaniem uczniów, wymagających specjalistycznej pomocy do Centrum Zdrowia Psychicznego.

Jak zaznacza prezydent Wałbrzycha Roman Szelemej, to tzw. działania miękkie. Poza nimi przewidziano też inwestycje w infrastrukturę (jak budowa nowej siedziby poradni psychologiczno-pedagogicznej) i rozwój infrastruktury psychiatrycznej wałbrzyskiego szpitala. ©

REKLAMA

GKR.6722.9.2023

Czarny Bór, dnia 29 sierpnia 2025 r.

OBWIESZCZENIE – OGŁOSZENIE

Wójt Gminy Czarny Bór

o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór dla obszaru nr 3 w granicy ewidencyjnej obrębu Borówno

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688) oraz uchwały Rady Gminy Czarny Bór nr LIII/275/2022 z dnia 31 maja 2022 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czarny Bór dla obszaru nr 3 w granicy ewidencyjnej obrębu Borówno, zawiadamiam o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w zakresie przyjętych zmian po pierwszym wyłożeniu, w dniach od 16 września 2025 r. do 6 października 2025 r. w siedzibie Urzędu Gminy Czarny Bór, ul. Główna 18, 58-379 Czarny Bór, w godzinach pracy Urzędu. Projekt dokumentu udostępniony będzie również na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej <http://bip.czarny-bor.pl/>.

Dyskusja publiczna nad przyjętym w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu 23 września 2025 r. w siedzibie Urzędu Gminy Czarny Bór, w pokoju nr 5, o godz. 14:00.

Jednocześnie informuję, że w terminie przewidzianym powyżej na wyłożenie ww. projektu planu istnieje możliwość składania uwag i wniosków na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Zgodnie z art. 18 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 54 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi należy składać na piśmie, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres poczty elektronicznej: biuro.podawcze@czarny-bor.pl. Uwagi i wnioski należy składać na piśmie do Wójta Gminy Czarny Bór na adres Urzędu Gminy Czarny Bór, ul. Główna 18, 58-379 Czarny Bór, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 20 października 2025 r.

Organem rozpatrującym uwagi i wnioski jest Wójt Gminy Czarny Bór.

ZABÓJSTWO ŻONA DZGNĘŁA MĘŻA NOŻEM W SERCE

Tragiczny finał małżeńskiej kłótni

Adrianna Szurman
Boguszów-Gorce

Zabójstwo w Boguszowie-Gorcach. Żona zabiła męża w czasie kłótni. Zadała mu cios prosto w serce.

Do tragedii w Boguszowie-Gorcach doszło w nocy z soboty na niedzielę, w ostatni weekend sierpnia br. To nie była rodzina patologiczna ani dysfunkcyjna, przynajmniej nie z punktu widzenia stróżów prawa. Nie było tam interwencji policji ani nikt nie był notowany.

Tragiczny finał kłótni

Burzliwa kłótnia małżeństwa zakończyła się tragedią. 44-letnia kobieta zabiła męża. Dźgnęła go w serce kuchennym nożem.

Do zdarzenia doszło w mieszkaniu na Krakowskim

Osiedlu w spokojnej okolicy miasta. Mieszkający tam 64-letni mężczyzna zmarł na miejscu. Policja otrzymała zgłoszenie w niedzielę rano.

- Kobieta przyznała się do zabicia męża. Została tymczasowo aresztowana na nasz wniosek przez Sąd Rejonowy w Wałbrzychu - zaznacza Jolanta Majcherczyk, prokurator rejonowa w Wałbrzychu.

Prokuratura wyjaśnia okoliczności tej sprawy.

Mieszkance Boguszowa-Gorców grozi kara więzienia nie mniejsza niż 10 lat z dożywociem włącznie.

Z punktu widzenia stróżów prawa to nie była rodzina patologiczna. Nie było tam interwencji policji ani nikt nie był notowany.

Przepisy są jasne

Art. 148 KK stanowi:

§ 1. Kto zabija człowieka, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 10 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 2. Kto zabija człowieka:

1) ze szczególnym okrucieństwem,

2) w związku z wzięciem zakładnika, zgwałceniem albo rozbojem,

3) w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie,

4) z użyciem materiałów wybuchowych, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 15 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega, kto jednym czynem zabija więcej niż jedną osobę lub był wcześniej prawomoc-

Policja otrzymała zawiadomienie o zabójstwie w niedzielę (31 sierpnia br.) rano.

nie skazany za zabójstwo oraz sprawca zabójstwa funkcjonariusza publicznego, popełnionego podczas lub w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, związanych z ochroną bezpieczeń-

stwa ludzi lub ochroną bezpieczeństwa lub porządku publicznego.

§ 4. Kto zabija człowieka pod wpływem silnego wzburzenia, usprawiedliwionego okolicznościami, podlega ka-

rze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 5. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w § 1, 2 lub 3, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.©©

Podpowiedzą, jak radzić sobie w życiu i odnajdywać jego sens

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Wkrótce ruszy w Wałbrzychu II edycja festiwalu „Uzależnieni od życia”. Impreza potrwa dwa dni.

Festiwal przygotowuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Akademią Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa. W przedsięwzięcie jest też zaangażowanych wielu partnerów - różne instytucje, fundacje i kluby sportowe. Festiwal odbędzie się w siedzibie uczelni 11 i 12 września. Ma inspirować do radzenia sobie w życiu.

- Zależy nam na pokazaniu i wyostrożeniu tego, co w życiu pozytywne, przedstawieniu mieszkańcom Wałbrzyska sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach - wyjaśniają organizatorzy. - Będzie coś dla wałbrzyszan w różnym wieku, starszych i młodych. Wszystko bezpłatnie.

Program wydarzenia: 11 września (dzień wykładowy) - rozwój fizyczny od dziecka do seniora; jak zadbać o swój dobrostan; nie hejtujemy - kul-

Organizatorzy II edycja festiwalu „Uzależnieni od życia” przedstawili założenia imprezy na konferencji prasowej.

tura słowa w sieci; zdrowe odżywianie; jak wzmocnić swoje zdrowie psychiczne i fizyczne (seniorzy); jak zadbać o siebie - rodzic dziecka z niepełnosprawnością; znaczenie radości dla zdrowia psychicznego i fizycznego; siła dotyku - bliskość jako wsparcie; debaty z młodzieżą i seniorami, świadectwa „Moje uzależnienie od życia”.

12 września - dzień warsztatowy i spotkanie z dziennikarką Dorotą Wellman - gry, zabawy

i animacje dla dzieci; warsztaty dla młodzieży i dorosłych (m.in. biżuteria, szycie); testy motoryczne i strefy medyczne; warsztaty żywieniowe; spotkania z psychologiem sportowym; dogoterapia i zooterapia; GreenEbike Sudety - rowery w akcji; warsztaty „Przyglądnij się sobie”; zajęcia sportowe, malarskie, taneczne; joga śmiechu i warsztaty oddechowe; profilaktyka nowotworowa - prelekcje i konsultacje; sposoby na relaks i regenerację.©©

Jeśli jechać na targ, to tylko do Strzegomia. Naprawdę warto!

Adrianna Szurman
Strzegom

Środa to w Strzegomiu dzień targowy. Tak tanio nie ma nigdzie? Znajdźcie tu nowe buty w cenie skarpet po 10 zł, a warzywa prosto z pola.

Odwiedziliśmy targ w Strzegomiu. Mieści się dokładnie na przeciwko marketu Aldi przy głównej arterii komunikacyjnej miasta. To jedno z miejsc, do którego chętnie zaglądamy mieszkańcy miasteczka, ale nie tylko. Często przyjeżdżają też świebodziczanie, wałbrzyszanie czy mieszkańcy okolicznych wsi. Jedni, żeby coś kupić, a drudzy, żeby sprzedać. Można tu dostać produkty spożywcze, ale też odzież, obuwie, pościelę i sprzęty do domu.

- Ja jestem zawsze w środy, mam piękne kurtki z Francji, żadna chińszczyzna i wiele innych modnych rzeczy. Zapraszam - mówi nam pani Dorota.

Mariusz Garba od lat sprzedaje oleje tłoczone na zimno, np. lecznicze z ostropestu, rzepakowy czy lniany.

- Stoję też często na giełdzie w Wałbrzychu, ale w środy za-

wsze jestem w Strzegomiu - zaznacza pan Mariusz, który chętnie opowiada także o swoich produktach. I wyjaśnia, na jakie dolegliwości warto je stosować.

Strzegomianie chętnie kupują tu jaja od kur zielononózek, ogórki, pomidory malinowe prosto z pola czy fasolkę szparagową, która za 10 zł jest w konkurencyjnych cenach w stosunku do tych ze sklepów. Poza tym jabłka, śliwki i inne dary z okolicznych pól. Wszyst-

kie dojrzałe i bardzo smaczne. Chętnych nie brakuje.

Furorę i zdziwienie tych, co na targ zaglądamy rzadziej, robią buty po 10 zł za parę. Ich wybór jest duży, od sandałów po modne espadryle w różnych kolorach.

Można też kupić modne dresy welurowe po 40 zł, bluzy, spodnie i modne dodatki. Nie brakuje białizny i pościeli.

Warto tu zajrzeć, bo ceny są konkurencyjne i znajdzie się coś na każdą kieszeń.©©

Dzień targowy w Strzegomiu. W każdą środę można tu znaleźć prawdziwe perełki. Kupujących nigdy nie brakuje.

NAUCZANIE RODZICE MAJĄ CZAS NA PODJĘCIE DECYZJI DO 25 WRZEŚNIA, ALE JUŻ TERAZ WYPISUJĄ DZIECI Z ZAJĘĆ

Edukacja zdrowotna, czyli argumenty praktyczne przeciwko ideologicznym

Adrianna Szurman
Wałbrzych

We wszystkich podstawówkach w Wałbrzychu rodzice wypisują dzieci z edukacji zdrowotnej. Nie chcą dodatkowego przedmiotu, bo boją się ideologii.

3 września dyrektorzy wałbrzyskich szkół wysłali przez mobilny dziennik ministerialną ulotkę na temat edukacji zdrowotnej. To próba przekonania rodziców, aby dali szansę nowemu przedmiotowi i zrozumieli, jak ważne treści mają być przekazywane dzieciom.

Rodzice wypisują dzieci z zajęć z różnych powodów

Przeważa fakt, że zajęcia są nieobowiązkowe. Same dzieci nie chcą dodatkowych lekcji w szkole, a rodzice ulegają. Są też tacy, którzy stanowczo sprzeciwiają się udziałowi dzieci w zajęciach, bo obawiają się, że będą one poświęcone seksualności, ideologii LGBT czy gender. Jeszcze inni „dmuchają na zimne”, nie do końca wiedząc, czego się mogą spodziewać.

Zajęcia odradza Episkopat Biskupów Polskich uważając, że będą godzić w ideę rodziny w katolickim kształcie. Wtórnie mu prawa strona sceny politycznej twierdząc, iż w podstawie nauczania przedmiotu jest dużo wartościowych treści, ale jednak „ideologicznie nastawione” Ministerstwo Edukacji Narodowej samo jest sobie winne.

- To przedmiot bardzo wartościowy, ważny i potrzebny. Przecież chodzi o zdrowie naszych dzieci. Zupełnie nie rozumiem decyzji rodziców, którzy nawet nie chcą rozmawiać, nie pytają, jak mają wyglądać zajęcia, nie mówią o swoich wątpliwościach. Jaka będzie skala tych „wypisów”, trudno jeszcze powiedzieć, bo rodzice mają czas na decyzję do 25 września. Jednak już teraz dyrektorzy wszystkich podstawówek w mieście sygnalizują problem - zaznacza Anna Elżbieciak-Stec, wiceprezydentka Wałbrzyska ds. edukacji.

Jak dodaje, część dyrektorów zadeklarowała przygotowanie specjalnej prezentacji multimedialnej, którą zaprezentują rodzicom podczas zebrań. Tak, aby mieli świadomość, jakie treści mają być prezentowane uczniom i z czego rezygnują.

FOT. LUKASZ KACZANOWSKI/POLSKA PRESS

Obawy przeciwników edukacji zdrowotnej budzą kwestie LGBT. Więcnamawiają do bojkotu.

- I bardzo się z tego cieszę. Wiem, że część rodziców obawia się nauki, poświęconej seksualności czy dojrzewaniu, ale przecież na lekcji biologii dzieci również się o tym uczą. Mało tego: jeśli rodzic nie chce, aby dziecko wzięło udział w lekcji, poświęconej na edukacji zdrowotnej właśnie temu zagadnieniu, może wypisać ucznia właśnie z tej godziny zajęć, a pozwolić na uczestniczenie w pozostałych. Są one naprawdę ważne i bardzo wartościowe - zaznacza pani prezydent i dodaje, że świetnie wpisują się w kampanię wsparcia psychologicznego dzieci w Wałbrzychu.

Edukacja zdrowotna - co to właściwie jest?

Rodzice uczniów szkół podstawowych w mieście otrzymali od dyrektorów szkół ulotki, opracowane przez MEN. Thumaczą one, dlaczego warto, aby dzieci uczęszczały na edukację zdrowotną.

„Mamo, tato. Twoje dziecko żyje w świecie przepełnionym informacjami, także tymi szkodliwymi i nieprawdziwymi. Dzięki edukacji zdrowotnej otrzyma rzetelną wiedzę, zwiększy swoje bezpieczeństwo i uodporni się na zagrożenia - także te cyfrowe ze szkodliwymi przek-

zami. Lekcje będą prowadzone przez nauczycieli, posiadających odpowiednie kwalifikacje. Treści podstawy programowej zostały dostosowane odpowiednio do wieku i odpowiadają na ich potrzeby. To także wsparcie dla Was rodzice w przygotowaniu dzieci do życia w dynamicznie zmieniającym się świecie”.

Uczniowie klas IV-VI mają w podstawie zagadnienia, dotyczące: wartości i postaw; zdrowia psychicznego, fizycznego i środowiskowego; aktywności fizycznej, odżywiania i higieny osobistej; dojrzewania; profilaktyki uzależnień; bezpieczeństwa cyfrowego.

W klasach VII-VIII te zajęcia zostaną poszerzone o „rozwój fizyczny w kontekście dojrzewania”. Większy nacisk zostanie położony na zdrowie psychiczne, choroby cywilizacyjne, profilaktykę i krytyczne myślenie.

Właśnie o krytycznym myśleniu w kontekście zajęć, organizowanych w szkole na każdym etapie nauczania mówi Ewa Piątek, dyrektorka Szkoły Podstawowej Fundacji „Clever” przy ul. Armii Krajowej.

- Na razie jestem na etapie przygotowywania rzetelnej informacji dla rodziców i uszanuję każdą ich decyzję, ale chcę, by

wiedzieli, o czym decydują. Dzieci są u nas uczone świadomych wyborów, krytycznego myślenia i nadążania za zmianami, a zmiany w każdym obszarze życia są obecnie dynamiczne. Warto, by dzieci umiały z nimi nadążyć i wyciągać wnioski - zaznacza pani dyrektor.

Wicedyrektorka Szkoły Podstawowej nr 26 w Wałbrzychu mówi wprost:

- Jestem mamą czwartoklasy i moje dziecko będzie chodziło zarówno na lekcje religii, jak też edukacji zdrowotnej. To ważny i potrzebny przedmiot. U nas będzie go prowadziła pani, która uczy klasę także przyrody. A jest to nowy przedmiot dla czwartoklasistów, są zagadnienia, które pokrywają się tematycznie z edukacją zdrowotną i wzajemnie przenikają. To dodatkowy czas na to, by nadrobić ewentualne zaległości, by nauczyciel mógł poświęcić więcej czasu na część ważnych zagad-

- Można wypisać dziecko z zajęć, poświęconych seksualności, a zostawić na wszystkich pozostałych - mówi Anna Elżbieciak-Stec.

nień, którego w programie nauczania po prostu nie ma - zaznacza Magdalena Leńska.

Jak dodaje, w SP nr 26 wypisywanie dzieci z zajęć edukacji jest marginalne. To na razie pojedyncze przypadki.

Jeśli chodzi o zagadnienia, związane z dojrzewaniem i seksualnością, nauczyciele i dyrektorzy, z którymi rozmawialiśmy są jednogłośni. Podkreślają, że lepiej jest, jeśli dziecko usłyszy o nurtujących go zagadnieniach od wykształconego pedagoga, który poda takie treści dostosowując informacje do wieku, niż ma czerpać wiedzę od kolegów, albo jeszcze gorzej - szukać jej w internecie.

MEN określa edukację zdrowotną jako „przedmiot, którego celem jest wyposażenie dzieci i młodzieży w rzetelną wiedzę, umiejętności oraz postawy, umożliwiające skuteczne dbanie o zdrowie własne i innych osób”. Ma dostarczyć informacji, gdzie szukać rzetelnej i sprawdzonej wiedzy.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego głos zabrali biskupi

„W programie zajęć z edukacji zdrowotnej są treści wartościowe, takie jak troska o zdrowie fizyczne, higienę psychiczną czy rozpoznawanie zagrożeń. Jednak są też treści, które nie są zgodne z wiarą katolicką i narażają dzieci i młodzież na ryzyko poważnych niebezpieczeństw, mogących wpływać na całe ich życie, a także życie rodziny” - czytamy w apelu komisji wychowania katolickiego Konferencji Episkopatu Polski.

Zdaniem duchownych, program przedmiotu jest zagrożeniem dla katolickiej wizji rodziny, małżeństwa oraz dojrzałości dzieci i młodzieży.

„Problematyka małżeństwa i rodziny, rozumianych jako wspólnota ojca, matki i dzieci, została potraktowana w nim w sposób marginalny. (...) W programie znalazły się treści, dotyczące tożsamości płciowej oraz kwestii prawnych i społecznych, związanych ze środowiskiem LGBTQ+. (...) Proponowane treści mogą prowadzić do zniekształcenia obrazu kobiecości i męskości, a nawet powodować, że dziewczęta będą identyfikowały się jako chłopcy, a chłopcy jako dziewczęta, w ich najbardziej wrażliwym okresie życia, w którym młody człowiek poszukuje własnej tożsamości i po-

trzebuje szczególnego wsparcia, opieki i towarzyszenia mu przez najbliższych”.

Posel PiS uważa, że niepotrzebne jest mieszanie zagadnień

- Pamiętam, że kiedy ja chodziłem do szkoły, mieliśmy taki przedmiot, jak wychowanie do życia w rodzinie. Nie budził kontrowersji, bo jego zapisy były skonstruowane maksymalnie neutralnie. Dzisiaj, biorąc pod uwagę kierownictwo Ministerstwa Edukacji Narodowej i podejście ekipy rządzącej do kwestii obyczajowych, rozumiem obawy rodziców i wręcz je podzielam. Dlatego wypisywanie dzieci z tego przedmiotu nie jest dla mnie zaskoczeniem. W moim przekonaniu wymieszanie treści korzystnych, związanych ze stylem życia, odżywiania czy diety i kondycji fizycznej z kwestiami, dotyczącymi seksualności ma na celu ośmieszenie krytyki. Bo przecież nikt z nas i nikt z rodziców nie jest przeciwny temu, w jaki sposób zdrowo się odżywiać i utrzymywać dobrą kondycję psychofizyczną. Nikt też nie jest przeciwny temu, aby tłumaczyć dzieciom, jak działa świat i natura. Obawy wynikają z zacietrzewienia ideologicznego Ministerstwa Edukacji Narodowej i z tego, że społeczeństwo nie ma zaufania dla ludzi, którzy ten przedmiot wprowadzają.

Obawy posła budzi też fakt nadania uprawnień do prowadzenia zajęć z edukacji zdrowotnej np. wuefistom.

- Uważam, że odpowiednią wiedzę o tym, jak funkcjonuje ludzkie ciało, ma nauczyciel biologii czy przyrody, a niekoniecznie wuefista, który ma wolne godziny.

- U nas zajęcia będą prowadzili nauczyciele przyrody i właśnie wuefui. Ten drugi przeszedł odpowiednie szkolenie. To są pedagodzy, którzy mają odpowiednie kwalifikacje - zaznacza dyrektorka Ewa Piątek.

Jak podkreśla wiceprezydent Anna Elżbieciak-Stec, w Wałbrzychu nie ma problemu z nauczycielami, którzy mogą prowadzić zajęcia edukacji zdrowotnej. Są wśród nich biolodzy, przyrodnicy, pedagodzy, wuefisci, nauczyciele dawnego WDZ. Apeluje o rozsądek: - Zajęcia nie są obowiązkowe, nie ma ocen, a zdrowie, zwłaszcza psychiczne, jest nieocenione, najważniejsze i kluczowe.

©@

MUZYKA LETNIA SERENADA 2025 PIERWSZY RAZ ZAGOŚCIŁA NA PIASKOWEJ GÓRZE W WAŁBRZYCHU. MUSICALOWYM

Były: Grease, Upiór w operze, nawet Piraci

Muzycy zagrali: Grease, Upiór w operze, Love Never Dies, do tego Piratów z Karaibów.

To była uczta: kompozycje z musicali i filmów, zagrane w letni wieczór pod chmurką.

30 sierpnia na stadionie przy ul. Kusocińskiego w Wałbrzychu musicalowymi przebojami delekt

W koncercie „Musicalowe love” muzykami Filharmonii Sudeckiej dyrygował Sławomir Chrzanowski.

Filharmonia Sudecka zapraszała kiedyś na muzyczne wieczory na Rynku. Teraz zagościła na Piaskowej Górze.

MI PRZEBOJAMI DELEKTOWAŁY SIĘ TŁUMY!

aci z Karaibów

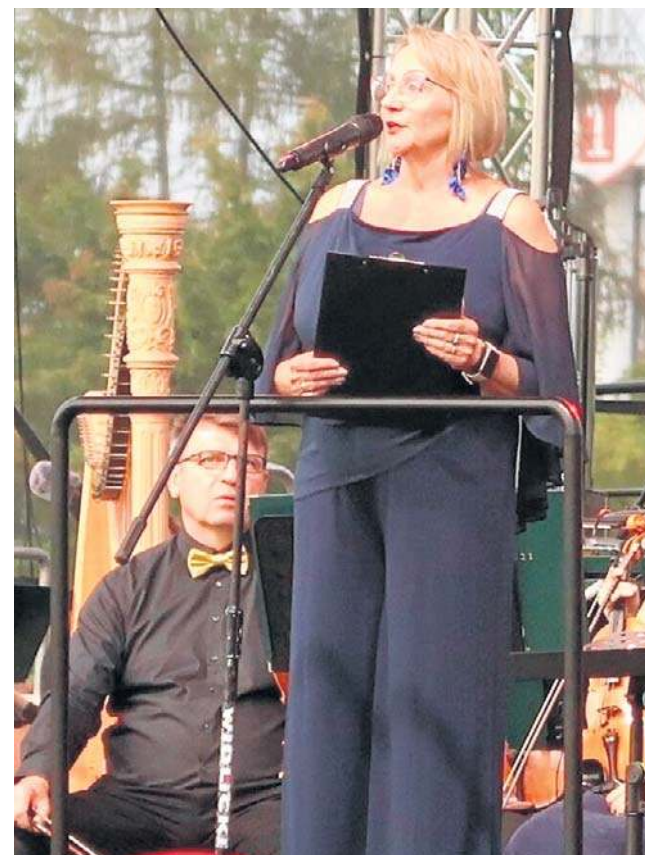
ktowało się około 800 słuchaczy oraz całe osiedle wokół.

Wokaliści Edyta Krzemień i Karol Drozd zaprezentowali bogactwo swoich głosów oraz wykazali się dowcipem.

Koncert rozpoczął się jeszcze w promieniach słońca, a kończył po zmierzchu. Atmosfera była przeurocza!

Konferansjerzy wykazali się dowcipem oraz talentem dramatycznym, wcielając się w wiele ról i muzyczny dialog.

Słuchaczy nie brakowało, bo mieszkańcom Wałbrzyska i regionu Letnia Serenada już dawno zapadła w sercach.

Wyjątkowe wydarzenie muzyczne na Piaskowej Górze było skrupulatnie filmowane.

Obserwowanie artystów ułatwia olbrzymi telebim, ustawiony tuż obok sceny.

81 lat temu zlikwidowano Litzmannstadt Ghetto. Nie sposób zapomnieć jego tragicznej historii. Było swoistym państwem w państwie.

Anna Gronczerwska

CODZIENNE ŻYCIE I POWSZEDNIA ŚMIERĆ

Po zajęciu Łodzi niemieckie władze miasta zaczęły myśleć o utworzeniu osobnej dzielnicy żydowskiej. Ostateczną decyzję w tej sprawie podjęto 8 lutego 1940 roku. Ogłoszono ją następnego dnia w miejscowej prasie w formie zarządzenia prezydenta policji Johanna Schäfera.

Na mocy tej decyzji wszyscy Żydzi mieli zostać przesiedleni do północnej części Łodzi. Mieszkający tam Polacy i Niemcy zostali stamtąd przesiedleni. Umieszczani w getcie Żydzi mogli zabrać ze sobą jedną walizkę, w której mogli znaleźć się ubrania, bielizna i pamiątki rodzinne. Do getta byli przeprowadzani według specjalnie przygotowanego harmonogramu, w grupach które nie mogły liczyć więcej niż trzysta osób.

- W pierwszej kolejności wprowadzano do getta mieszkających najdalej Żydów, a więc głównie z Chojen i Górnego Rynku - opowiadał nam Adam Sitarek, kierownik Centrum Badań Żydowskich Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego, autor pracy „Żydzi w Łodzi w czasie pierwszych tygodni drugiej wojny światowej”. - Potem stopniowo wprowadzano mieszkańców innych części miasta. Ulicami ciągnęły się kolumny ludności dźwigającej swój dobytek. Na granicy getta kolumnę przejmowali urzędnicy Gminy Żydowskiej. Potem kierowano ich do Urzędu Mieszkaniowego, gdzie przydzielano mieszkania. Zwykle w takim mieszkaniu były cztery puste ściany.

Od końca lutego 1940 roku na ulicach Łodzi rozpoczęły się łapanki na Żydów, którzy jeszcze nie znaleźli się w getcie. 6 marca miał miejsce tzw. krwawy czwartek. Uzbrojone niemieckie bandy wpadały do mieszkań przy ul. Piotrkowskiej i nakazywały w ciągu pięciu minut opuścić lokal. Kto nie zdążył, tego zabijano. W czasie „krwawego czwartku” życie straciło 127 Żydów.

Przesiedlenia do getta zakończono w połowie kwietnia 1940 roku. Jego granice przebiegały wzdłuż ul. Majowej, Jene-

Warunki życia były straszne. Na jedno mieszkanie przypadało 7-11 osób. Był niesamowity głód - toczyła się ciągła walka o jedzenie.

ralskiej, Modrej, Wrześniewskiej, Piwnej, Urzędniczej, Zgierskiej, Goplańskiej, Żurawiej, Okopowej, Czarnieckiego, Sukienniczej, Marysińskiej, Inflanckiej, wzdłuż murów cmentarza żydowskiego, Brackiej, Przemysłowej, Głowackiego, Brzezińskiej, Oblegorskiej, Chłodnej, Smugowej, Nad Łódką, Stodolnianą, Podrzeczną i Drewnowską. Włączono do niego też tereny Marysina. Natomiast wyłączono z niego ul. Zgierską, Limanowskiego i Bałucki Rynek. Łódzkie getto liczyło 4,13 kilometra kwadratowego. Cały teren otoczono zasiekami z drutu kolczastego i ustawiono posterunki niemieckiej policji porządkowej. Ostatecznie granice łódzkiego getta zamknięto 30 kwietnia 1940 roku. Uwięziono w nim 160 320 Żydów. 153 tysiące stanowili mieszkańcy Łodzi. Reszta łódzkich Żydów znalazła się na wschodnich rubie-

żach Polski, 50 000 wylądowało w 1939 roku w Warszawie, a potem znalazło się w tamtejszym getcie. Do Łodzi przywieziono natomiast 6000 ludności żydowskiej z Kraju Warty, a więc głównie z Pabianic, Wielunia, Zgierza i Zduńskiej Woli. Było też około 3000 Żydów z Włocławka i okolic, którzy trafili tu we wrześniu 1941 roku. Od października 1941 zaczęto przywozić 20 000 Żydów z Europy Zachodniej, a więc z Czech, Austrii, Niemiec i Luksemburga. Była to w głównej mierze inteligencja, tamtejsza elita.

Życie codzienne w getcie zdominowały głód, ciężka praca, walka o kawałek chleba, strach przed wywózką do obozu zagłady. Ale mimo że żyć było tam bardzo ciężko, ludzie mieli też swoje zwykłe problemy, przeżywali miłości, rodziły się dzieci. Każdy chciał przeżyć...

Litzmannstadt Ghetto było swoistym państwem w państwie. Miało własną walutę, sądy, sklepy, szpitale, fabryki, a nawet więzienie. Było siedem szpitali z 1500 łóżek. Nieżyjący już Julian Baranowski, jeden z najlepszych znawców tematyki żydowskiej w Łodzi, podkreślał, że nie wolno zapominać o celu, dla którego zostało stworzone getto.

- Miało przede wszystkim być elementem eksterminacji ludności żydowskiej - zaznaczał Julian Baranowski. - Warunki życia były straszne. Na jedno mieszkanie przypadało 7-11 osób. Był niesamowity głód - toczyła się ciągła walka o jedzenie.

Przydzielano żywnościowe w getcie były zróżnicowane, choć nie było tak wielkich różnic, jak w Warszawie. Tam elita bawiła się na dancingach, a na ulicach żydowskie dzieci

umierały z głodu. Największe porcje otrzymywało żydowskie kierownictwo getta, a więc zaufani i znajomi przełożonego starszeństwa w Litzmannstadt Ghetto Chaima Rumkowskiego. Otrzymywali oni m.in. talony na kielbasę, mięso, wino. Drugą kategorię stanowili ciężko i długo pracujący. Mogli liczyć na dodatkowe przydziały żywności. Ale że zwykle przeznaczali je dla rodzin, Rumkowski wymyślił, że w zakładach pracy będą dostawali dodatkową zupę, by nie nosili żywności dla dzieci. Najmniejsze racje żywnościowe dostawali ci, którzy nie pracowali, a więc głównie tzw. zasiłkowicze. Nie pracowali, bo nie mieli zawodu, nie potrafili znaleźć sobie zatrudnienia.

- Kartki otrzymywało się nie tylko na żywność, ale też na przykład na opał - zaznaczał Julian Baranowski. - System

kartkowy był w getcie bardzo rozwinęty.

W pierwszym okresie w getcie działało około 400 tak zwanych kuchni gminnych, gdzie można było się dożywić. Potem okazało się, że pracujący w nich kucharze zaczęli robić nieczyste interesy i je zamknęto. Zaczęto za to rozwijać system kuchni zakładowych. Działała na przykład kuchnia dla inteligencji. Żydzi dostawali do jedzenia zepsute mięso, nadgniłe warzywa. Był czas, że żywności nie dostarczano wcale. Profesor Abraham Cyngier, mieszkający po wojnie w Melbourne, opowiadał Julianowi Baranowskiemu, że kiedyś przez trzy tygodnie całe getto jadło tylko dynie, nazywane bania.

W getcie prowadzono kronikę. Z jej kart wynika, że przydziały żywności stanowiło 30 dag mięsa i 20 dag kielbasy, 35,5

FOT. ARCHIWUM

Ludzie mieli też swoje zwykłe problemy, przeżywali miłości, rodziły się dzieci. Każdy chciał przeżyć...

dag kartofli i 32 dag chleba na osobę. Szerokim echem odbiło się zmniejszenie racji chleba do 27 dag... Otrzymywano też 10 mililitrów octu, 20 oleju, 2 zapalki, 5 papierosów, pół konserwy.

W kronice pojawiały się informacje o zmniejszaniu kołnierzyków i sukienek. 4 sierpnia 1941 roku kronikarz zanotował: „Panie o wdzięcznym kulistym kształcie, którym żaden Marienbad czy Morszyn nie pomógł, mają obecnie smukłe dziewczęce figury. Straty na wadze 20, 30 kg, nieraz i więcej, są częstsze. Niektóre niedomagania (żołądka, wątroby, zgagi itp.) zniknęły zupełnie. Niepokojącym natomiast jest, że u wielu ubytek przekroczył dopuszczalne granice i objawia się zanik umięśnienia”.

Nagminnym zjawiskiem było przetrzymywanie zwłok celem odebrania kart żywnościowych zmarłego.

Jednak najważniejszą rzeczą w getcie była praca. Dawała nie tylko kartki, pieniądze, ale przede wszystkim szansę na życie. Jako pierwsi zatrudnienie znaleźli krawcy, trzeba było bowiem szyć mundury dla niemieckiej armii. Potem szewcy, bo należało wytwarzać buty dla żołnierzy. W 1940 r. w getcie pracowało 7-10 tysięcy fachowców. W 1942 r. zatrudnionych było już 60 tysięcy Żydów! Rosła też liczba tzw. resortów, czyli gettowych fabryk. W 1942 r. było ich ponad 80, a w 1944 r. ich liczba przekroczyła 100. Pracowało wtedy w getcie 70 tysięcy ludzi! Oprócz resortów krawieckich, szewskich, były też stolarskie, kuśnierskie, cholewkarskie i dwa metalowe.

Siedziba Centralnego Biura Resortów Pracy mieściła się na Rynku Bałuckim. Na jego czele stał Aron Jakubowicz, wychowanek Rumkowskiego z sierocińca na Helenówku.

Chaim Rumkowski, prełożony Starszeństwa Żydów w Litzmannstadt Getto to postać, która do dziś budzi kontrowersje. Na polecenie Niemców zaczął organizować życie w Litzmannstadt Ghetto. Wychodził z założenia, że tylko praca może uratować życie uwięzionym tam Żydom. Sojusznika znalazł w Hansie Biebowie, kupcu z Bremy, szefie cywilnej administracji niemieckiej w getcie. Tych, którzy nie nadawali się do pracy, Niemcy likwidowali. Rumkowski na to się godził. Nie da się ukryć, że Litzmannstadt Ghetto przetrwało najdłużej ze wszystkich gett założonych na terenie Polski. Ocalało tam też największe liczby ludzi. Zwolennicy Rumkowskiego podają, że z ponad 200 tysięcy więzionych ludzi ocalało około 15, a nawet 20 tysięcy. Przeciwnicy wspominają o 5 tysiącach. Należy jednak przyjąć, że ocalało około 10 tysięcy ludzi.

Przez pierwsze półtora roku istnienia getta nie było masowych wywozów do obozów zagłady. To cały czas dawało nadzieję, choć śmierć czyhała na każdym rogu. Więźniów getta wywożono jedynie do obozów pracy znajdujących się poza gettem. Na przykład do budowania węzła kolejowego Olechów, autostrady Poznań - Frankfurt, do obozów w Wielkopolsce, na Pomorze. Ta praca mogła się skończyć śmiercią, ale nie musiała.

Czarne chmury nad gettem zaczęły pojawiać się w drugiej połowie 1941 roku. Pod koniec września wydano decyzję o likwidacji ludności żydowskiej w Kraju Warty. Wtedy też rozpoczęto budowę obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem. Zakończono ją 8 grudnia 1941 roku. Najpierw kierowano tam Żydów mieszkających najbliżej, a więc z Koła, Dąbia nad Nerem. Potem do Chełmna przewieziono Cyganów z Litzmannstadt Ghetto. Przyjechali do getta razem z Żydami z Europy Zachodniej. Było to ponad pięć tysięcy Cyganów zamieszkujących wcześniej pogranicze austriacko-węgierskie. Umieszczono ich w getcie w specjalnym obozie cygańskim, który utworzono w rejonie m.in. obecnych ulic Wojska Polskiego, Głowackiego, Westerplatte, starej Sikawy. W obozie tym wybuchła epidemia tyfusu, więc Cyganie zostali w pierwszym rzędzie zlikwidowani w Chełmnie nad Nerem. Działo się to między 4 a 12 stycznia 1942 roku. Cztery dni później, 16 stycznia 1942 roku, rozpoczęła się likwidacja ludności żydowskiej Litzmannstadt Ghetto. Do transportów, które jechały do Chełmna, kierowano tę część ludności, którą nie pracowali i była według Niemców tzw. elementem zbędnym. Tak więc w pierwszej kolejności tzw. zasiłkowiczów, osoby niepracujące, chorowite. Te wywozki trwały do kwietnia 1942 roku. W tym czasie do Chełmna wywieziono około 45 tysięcy Żydów. Od 4 kwietnia do 15 maja życie straciło tam też 10 tysięcy Żydów z Europy Zachodniej. Ostatnim etapem tej pierwszej części likwidacji Litz-

mannstadt Ghetto była tzw. wielka szpera. Wymierzona była przeciw dzieciom do 10 lat i starcom powyżej 65. roku życia. Był to wrzesień 1942 roku. Akcję tę poprzedziła likwidacja chorych znajdujących się w szpitalach. Tak życie straciło 1600 chorych. Wszystko odbywało się w strasznych warunkach. Żywe dzieci były wyrzucane z okien szpitali na rowagi...

Do jesieni 1942 roku wymordowano 72 745 więźniów Litzmannstadt Ghetto. Wywózka z września 1942 roku zakończyła proces przekształcania getta w jeden olbrzymi obóz pracy. Pozostała niesamowicie rozwinięta żydowska administracja licząca 14 tysięcy urzędników, policjantów, listonoszy, tramwajarzy. Reszta więźniów

getta musiała pracować w zakładach.

Potem na prawie dwa lata wstrzymano wywozki do obozów zagłady, ale wywożono więźniów do obozów pracy. Na przykład w marcu 1944 roku wywieziono 1500 osób do zakładów zbrojeniowych w Częstochowie.

Decyzja o ostatecznej likwidacji Litzmannstadt Ghetto zapadła w maju 1944 roku. Wtedy odpowiedni rozkaz wydał Heinrich Himmler. W czerwcu przystąpiono do realizacji tego rozkazu. Ruszyły transporty do Chełmna nad Nerem. Od 23 czerwca do 15 lipca wywieziono ponad 7170 osób. Potem zaprzestano wywozów.

Ścierały się wpływy o to, co zrobić z gettem, które zaopatrywało dwie dywizje armii niemieckiej - wyjaśniał nam przed laty Julian Baranowski. - Albert Speer, odpowiedzialny za gospodarkę wojenną Rzeszy, minister amunicji i uzbrojenia, spowodował, że deportacje wstrzymano. Wybuch powstania warszawskiego sprawił, że transporty znów ruszyły i powrócono do ostatecznej likwidacji getta.

1 sierpnia Chaim Rumkowski został poinformowany o wznowieniu „ewakuacji w głąb III Rzeszy”... Na nic zdały się apele Rumkowskiego i władz niemieckich, by ludzie zgłaszali się dobrowolnie do transportów. Zgłosiło się tylko kilkadziesiąt osób. Rozpoczęły się łapanki, blokady ulic. Ta akcja trwała dwadzieścia dni. Tyle że od sierpnia wagony z ludźmi ze stacji Radegast nie jechały już do Chełmna nad Nerem, ale udawały się w kierunku Auschwitz-Birkenau.

Transporty z 1944 roku Niemcy tłumaczyli tym, że muszą ewakuować getto. Mówili, że wywożą wszystkich do Niemiec, gdzie mają pomagać przy usuwaniu zniszczeń wojennych. Jednocześnie przekonywali, że te wywozki mają uchronić ich przed bombardowaniami, które lada chwila

miały rozpocząć się nad Łodzią. Ostatni transport do Auschwitz wyruszył ze stacji Radegast 29 sierpnia 1944 roku. Dzień wcześniej do towarowego wagonu wsiadł Chaim Rumkowski ze swoją żoną Reginą, bratem Józefem i bratową Heleną. Getto, które jeszcze w lipcu 1944 roku liczyło 72 tysiące ludzi, przestało istnieć.

W getcie pozostało 840-osobowe komando, które miało się zająć jego porządkowaniem. Włączono do niego potem 20-30 osób, które się ukrywały. Hans Biebow pozostawił też w getcie grupę około 600 Żydów. Byli wśród nich Aron Jakubowicz, szef resortu pracy, i Marek Kligier, stojący na czele Sonderkomanda z rodzinami, inżynierowie, lekarze, pracownicy zarządu getta na Rynku Bałuckim. Zostali oni osobiście wybrani przez Hansa Biebowa. Wysłano ich do obozów pracy Königs Wusterhausen koło Berlina i fabryk Drezna. Większość z nich przeżyła wojnę.

Ci, którzy zostali w Łodzi, mieli porządkować getto. Między innymi segregować masyżyny i inne przedmioty, które nadawały się do wywiezienia z getta. Składowano je w kościele mariawickim przy ul. Franciszkańskiej. Już 1 września teren getta został sprzedany biurui wysiedleń SS. Jednocześnie z materiałów zachowanych w miejskim archiwum wynika, że w 1941 roku sporządzono plan zagospodarowania getta po jego likwidacji. Miała w tym miejscu powstać nowoczesna dzielnica.

Gdy zaczęła się zbliżać ofensywa wojsk radzieckich, Niemcy na cmentarzu przy ul. Brackiej wykopali kilka wielkich dołów, gdzie mieli pochować Żydów, którzy znajdowali się na terenie likwidowanego getta. 18 stycznia 1945 roku podjechały ciężarówki, które miały zabrać ludzi na cmentarz. Tam zamierzano ich zabić, jednak Żydom udało się uciec. Następnego dnia w Łodzi zjawili się Rosjanie... ©

FOT. ARCHIWUM

W pierwszym okresie w getcie działało około 400 tzw. kuchni gminnych, w których można było się dożywić. Potem okazało się, że kucharze robią nieczyste interesy i zamknięto je.

10 NAJPOPULARNIEJSZYCH STACJI

TELE PANORAMA

Program telewizyjny

ROZRYWKA NIEDZIELA TVN 17:55

Pogromcy chaosu

Po latach doświadczeń przy programach wnętrzarskich, Dorota Szela-gowska zaskoczy widzów w zupełnie nowym formacie. Tym razem połączy siły z Agnieszką Witkowską, znaną w sieci jako Architekt Porządku. Razem udowodnią, że spektakularna zmiana we wnętrzu nie zawsze wymaga generalnego remontu – czasem wystarczy przestać być zakładnikiem rzeczy. W każdym odcinku duet prowadzących staje oko w oko z nadmiarem, chaosem i zagubioną funkcjonalnością. Nie chodzi jednak tylko o sprząatanie, a odzyskanie kontroli nad przestrzenią i poukładanie jej tak, aby dom był miejscem pełnym komfortu i spokoju. Program łączy dwa światy: estetykę i funkcjonalność. Dorota projektuje piękne, ergonomiczne wnętrza, a Agnieszka wprowadza systemy organizacji, które pozwalają utrzymać porządek na lata. „Pogromcy chaosu” pokazują rozwiązania, które każdy z nas może wykorzystać w swoim domu. Dorota i Aga dzielą się praktycznymi patentami, które można wdrożyć od zaraz – skutecznie i na długo.

ROZRYWKA NIEDZIELA POLSAT 19:55

Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami

To będzie wyjątkowa, jubileuszowa edycja popularnego programu. Mija 20 lat od kiedy program trafił do Polski, to już 30. edycja polskiej wersji tanecznego show. Na parkiecie do rywalizacji o Kryształową Kulę staną aktorki: Barbara Bursztynowicz i Wiktoria Gorodecka, kreatorka mody Ewa Minge, piosenkarka i producentka muzyczna Lanberry, influencerka i bizneswoman Maja Bohosiewicz, sportsmenka Katarzyna Zillmann, aktorzy: Tomasz Karolak, Michał Czernecki, Marcin Rogacewicz i Maurycy Popiel, dziennikarz Aleksander Sikora, influencer Mikołaj Bagiński. Ich występy będzie oceniać ulubione jury widzów w składzie: Iwona Pavlović, Ewa Kasprzyk, Rafał Maserak i Tomasz Wygoda. Show poprowadzi duet Paulina Sykut-Jeżyna i Krzysztof Ibisz. Twórcy programu zadbałi o to, aby była to edycja niezapomniana. W każdym odcinku widzowie mogą liczyć na niespodzianki. Będą goście specjálni i wyjątkowy, jubileuszowy odcinek, na który zaproszeni zostaną uczestnicy edycji z całego dwudziestolecia.

SERIAL KRYMINALNY NIEDZIELA TVP 120:25

Drelich

Serial oparty na książce Jakuba Ćwika. Marek Drelich (Filip Pławiak) to człowiek, który do perfekcji opanował życie na granicy dwóch światów. Z jednej strony zabawny czterdziestolatek. Mimo separacji łączy go przyjacielska więź z żoną (Marianna Zydek). Wspólnie wychowują dwoje dzieci. Z drugiej strony Drelich to zawodowy złodziej i włamywacz, który traktuje przestępstwo jak zwyczajną pracę. Ma własny kodeks, na który składają się lojalność, precyzja i zimna krew. Wszystko się zmienia, gdy gdański gangster Wójcik (Paweł Małaszyński) odkrywa rzekomy romans swojej żony (Marta Żmuda Trzebiatowska) z Drelichem. Choć dowody wydają się niepodważalne, problem w tym, że Marek... nigdy jej nie spotkał. Wójcik wysłał do Warszawy swoich ludzi, w tym bezwzględnego Natana (Rafał Stachowiak). Na celowniku przestępców znajdują się ci, których Drelich kocha najbardziej. Sprawy komplikują się jeszcze bardziej, gdy w półświatku pojawia się zlecenie na głowę Drelicha. Podejmuje się go Stryj (Olaf Lubaszenko), który przed laty wprowadził Marka do przestępczego świata. Czy Drelich ochroni rodzinę przed Wójcikiem? Czy dogada się ze Stryjem? A może w tej intrydze jeszcze ktoś inny pociąga za sznurki? W obsadzie również m.in.: Przemysław Bluszczyński, Krzysztof Stelmach, Bartłomiej Kotschedoff.

DRAMAT WOJENNY SOBOTA TVP 121:25

Filip

Frankfurt 1943 rok. Filip (Eryk Kulm) w Polsce stracił całą rodzinę. Będąc w sercu nazistowskich Niemiec, ukrywa żydowskie pochodzenie. Podając się za Francuza, pracuje jako kelner w restauracji ekskluzywnego hotelu i korzysta z uroków życia. Jednak gdy wojna zaczyna zbierać krwawe żniwo wśród bliskich mu osób, ten misternie zbudowany świat rozpływa się jak domek z kart.

SERIAL KOMEDIOWY NIEDZIELA POLSAT 23:00

Teściowie

Czwarty sezon serialu komediowego, który w krzywym zwierciadle pokazuje konflikty międzypokoleniowe. Będzie zabawnie, tym bardziej że w tej historii ścierają się pary o różnych światopoglądach i wartościach. W swoich rolach powrócą Joanna Kurowska, Cezary Pazura, Jolanta Fraszyńska i Cezary Kosiński.

PONIEDZIAŁEK 8 Września

TVP 1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Studio Raban 8.00 Serwis Info 8.25 Pan Mama (17) 9.05 Ranczo (82) 10.05 Komisarz Alex (59) 11.00 Ojciec Mateusz (360) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogo-da 12.35 Magazyn rolniczy 12.55 Tropikalne królestwo Słońca 14.00 Wichrowe wzgórze (254) – serial obyczaj. Turcja 2024

15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (680) – serial obyczaj. Turcja

17.00 Teleexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4548) 18.35 Flesz 19.30 18.45 Akcjaowa 38 (699) Simon przekazuje Adeli wiadomość o portrecie Elviry. Adela kryje niezadowolenie z faktu, że dziewczyna prawdopodobnie żyje. Antonito reguluje swój dług wobec pułkownika.

19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Teatr TV: Księgi sprostności – spektakl Polska 2025 Reż. Maciej Wojtyśko, wyk. Ireneusz Czap, Zofia Domalik, Krzysztof Tyniec

21.55 Postscriptum – dyskusja po spektaklu – magazyn 22.30 Christopher Reeve – wieczny Superman – film dokumentalny Francja 2024

23.45 Balans bieli – magazyn 0.30 Piłkarski poker – komedia **** Polska 1988

TVP 2

5.30 M jak miłość (1586) 6.25 Rodzina (nie od) święta 6.55 Barwy szczęścia (3207) – serial 7.30 Pytanie na śniadanie 11.45 Okrasa łamie przepisy – magazyn 12.25 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Miłość i nadzieja (274) Feraye ulega szantażowi Alpera. Cihan poważnie podpada Zeynep. W dniu ślubu Kuzeya i Bahar zjawia się Sila. Alper postanawia wymusić kolejne pieniądze od Cavidan. Bahar jest wściekła na sytuację.

18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Barwy szczęścia (3207) – serial Polska 19.55 Przepis dnia – magazyn 20.05 Barwy szczęścia (3208) – serial Polska 20.40 Kulisy „M jak miłość” 20.55 M jak miłość (1872) – serial Polska 21.55 Na sygnale (737) – serial obyczaj. Polska 22.30 Peaky Blinders (5) – serial krym. Finlandia/Niemcy 23.40 W cieniu śmierci (2) – serial krym. Finlandia/Niemcy

0.40 Obywatel Jones – thriller *** Pol./Ukraina/W. Bryt. 2019 2.50 Stulecie Winnych (34, 35)

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje 6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 48 h. Zaginięni (202) – serial krym. Polska 10.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.35 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny 14.40 Dlaczego ja? – serial fabularno-dokumentalny

15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1058) 17.00 Gliniarze (1094) – serial fabularno-dokumentalny 18.00 Pierwsza miłość (4046) – serial Polska 2025 18.50 Wydarzenia 19.20 Gość „Wydarzeń” 19.55 Milionerzy – teleturniej 20.40 Niezniszczalni – film sensac. *** USA/Hiszp./Bułg./Niem. 2010 Reż. Sylvester Stallone, Jason Statham, Jet Li Grupa najemników wyrusza na niewielką wyspę, aby obalić krwawą rządzą generała Garzy. Okazuje się, że Garza jest marionetką w rękach handlarzy narkotyków. W obsadzie sami ekranowi twardziele!

22.50 Speed – niebezpieczna **** szybkość – film sensacyjny USA 1994 Reż. Jan de Bont, wyk. Keanu Reeves, Dennis Hopper, Sandra Bullock 1.15 Split **** – horror USA/Japonia 2016

TVN

5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Gorąca patelnia”, Kraków – reality show Polska 2021 7.45 Dzień Dobry TVN 11.40 Kuchenne rewolucje: Włocławek – Biały Kredens – reality show 13.55 Ukryta prawda (1669, 1694) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024

16.10 The Floor – teleturniej 16.50 Szpital św. Anny (32) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (212) – serial fabularno-dokumentalny 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4077) – serial Polska 20.55 The Floor – teleturniej 21.35 Bitwa o gości – reality show 22.45 Oszukać przeznaczenie II *** – horror USA/Kanada 2003 Reż. David R. Ellis, wyk. Ali Larter, A.J. Cook, Michael Landes Kimberly wybiera się na Florydę. W czasie podróży doświadcza więzi, w której ona i jej przyjaciele giną w karambolu. Udaje jej się przeżyć. Od tej chwili próbuje uciec przed przeznaczeniem.

0.40 Co za tydzień – magazyn 1.10 Śpiąc o światłach (2) 2.25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (14) 3.15 Szpital (940) 4.10 Uwaga! – magazyn 4.25 Recepta na stary dom

TVN 7

6.25 Szkoła 8.20 Ukryta prawda 11.25 W-11 Wydział Śledczy 12.55 Detektywi 14.55 Szpital św. Anny (6) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Zapisane w gwiazdach 17.55 Opowieści małżeńskie 19.00 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 20.00 Hotel Paradise – real tv 21.05 *** Bohaterowie z Fukushima – film katastrof. Jap./Hongk. 2020, reż. Satsurō Wakamatsu, wyk. Ken Watanabe 23.35 *** Och, życie! – komedia rom. USA 2010 2.05 Mówię Wam 2.55 Oczami ofiary 3.25 Osadzone. Blok F

9.00 Wojna domowa (11, 12) 10.45 **** Kanał – dr. Polska 1956 12.30 Wielcy mistrzowie malarstwa 13.30 Wstęp wolny 13.50 Tamte lata, tamte dni 14.30 *** Różowa Pantera kontratakuje – kom. krym. W. Bryt./USA 1976 16.25 Wojna domowa (13, 14) 18.15 TVP Kultura na Festiwalu Dwa Teatry 18.50 Oni wszyscy byli w Montreux 20.00 **** Basen – dr. Wł./Fr. 1969 22.10 20 x 20 Lat TVP Kultura 22.45 **** Chiński syndrom – thriller USA 1979

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (90, 91) 10.55 Na ratunek 11.25 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 16.55 Policjantki i policjanci (1310) – serial Polska 18.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19.00 Policjantki i policjanci (1311) 20.00 Uroczysko (161) 20.30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (940) 21.30 Sprawiedliwi. Trójkąto (57) 22.40 *** Szczęki 3 – thriller USA 1983 0.45 Love Island. Wyspa miłości

12.20 Zuzela – tu wszystko się zaczęło 13.30 Msza święta 14.30 Kurierskim szlakiem. Azymut Węgry 15.20 Poznań bez serca 16.10 Sanktuarium polskie 16.30 Porady porannych 17.00 Świątkowie 17.30 Moja baparra 18.15 Rozmowy niedokończone 19.30 Poznajemy Polskę 19.45 Modlitwa z udziałem dzieci 20.00 Informacje 21.40 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.50 Polski punkt widzenia 22.00 Z wędka... 22.30 Stanisław Ledóchowski i jego twórczość 23.40 Męczennik za prawdę – bł. ks. Antoni Rewera

TVP Kultura

9.00 Wojna domowa (11, 12) 10.45 **** Kanał – dr. Polska 1956 12.30 Wielcy mistrzowie malarstwa 13.30 Wstęp wolny 13.50 Tamte lata, tamte dni 14.30 *** Różowa Pantera kontratakuje – kom. krym. W. Bryt./USA 1976 16.25 Wojna domowa (13, 14) 18.15 TVP Kultura na Festiwalu Dwa Teatry 18.50 Oni wszyscy byli w Montreux 20.00 **** Basen – dr. Wł./Fr. 1969 22.10 20 x 20 Lat TVP Kultura 22.45 **** Chiński syndrom – thriller USA 1979

TVP Sport

6.15 Rzutki: Poland Darts Masters: Turniej w Gliwicach 8.30 Piłka nożna: Betclit 1. Liga: Wieczysta Kraków – Wisła Kraków 10.30 Koszykówka: ME mężczyzn: 1/8 finału 14.15 Sport niepełnosprawnych – Amp Futbol: Amp Futbol Cup: Polska – Ukraina 15.45 Piłka nożna: Eliminacje MŚ strefy UEFA: Polska – Finlandia 17.45 Magazyn Betclit 2. Ligi 18.30 Futbolówka 20.40 (L) Piłka nożna: Eliminacje MŚ strefy UEFA: Grecja – Dania 22.45 Sportowy wieczór 23.25 Koszykówka uliczna

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (5, 6) 8.00 Kobra – oddział specjalny (2, 3) 10.00 Zaklinaczka duchów (32) 10.55 Zbuntowany anioł (77, 78) 12.50 Zaklinaczka duchów (33) 13.50 Lombard. Życie pod zastaw (550, 551) – serial Polska 15.50 Ranczo (99, 100) – serial Polska 18.00 Lombard. Życie pod zastaw (898, 899) – serial Polska 20.00 *** Eskort – film sens. Chiny/USA/Kolumbia 2018 22.00 *** Liberator – film sens. USA/Fr. 1992 0.05 *** Zakładnik – film sens. USA 2004

WTOREK 9 Września

DVB-T

TVP 1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze
7.30 Kościół z bliska **8.00** Serwis Info
8.25 Zaraz wracam (3) **9.05** Ranczo (83) **10.00** Komisarz Alex (60) **11.00** Ojciec Mateusz (361) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes, Agropogoda **12.35** Magazyn rolniczy **12.55** Europejska Amazonia: Mieszkańcy rezerwatu **14.00** Wichrowe wzgórze (255)

15.00 Serwis Info – magazyn
15.15 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.05 Dziedzictwo (681)
17.00 Telexpress
17.30 Jaka to melodia?
18.10 Klan (4549)
Monika liczyła, że Kaja i Daniel po wykończeniu apartamentu się wyprowadzą. Tymczasem Kaja planuje jego sprzedaż, więc nadal będą pomieszkiwać u Moniki.

18.45 Akacjaowa 38 (700) – serial obyczaj. Hiszpania

19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Zaraz wracam (4) – serial obyczaj. Polska

21.10 Morderstwa w Figeac *** – film krym. Francja 2021
Reż. Olivier Barma, wyk. Stéphane Plaza, Samira Lachhab, Patrick Descamps

22.50 Magazyn EkspresuReporterów
23.55 24 godziny w Le Mans *** – film sensac. USA 1971
Reż. Lee H. Katzin, wyk. Steve McQueen

1.50 Delikatność – komedia romantyczna Francja 2011

DVB-T

TVP 2

5.00 Rodzinka.pl (223) **5.35** M jak miłość (1587) **6.25** Oblicza piekła – reportaż **6.55** Barwy szczęścia (3208) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.45** Rosół polski – magazyn **12.25** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Miłość i nadzieja (274) – serial obyczaj. Turcja **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (737) – serial obyczaj. Polska

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (224) – telenowela
15.50 Przepis dnia – magazyn
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Miłość i nadzieja (275)
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3208)
19.55 Przepis dnia – magazyn
20.05 Barwy szczęścia (3209)
Omar wychodzi ze szpitala z rachunkiem na 30 tysięcy. Przyjaciele organizują dla niego zbiórkę w internecie. W szkole Romeo znów prosi Ewę o pomoc z polskiego.

20.40 Kulisy „M jak miłość”
20.55 M jak miłość (1873)
Tadeusz ukrywa przed Jagodą, że Ola go nęka, ale zgłasza zachowanie dziewczyny na policji. Dorota z Bartkiem niepokoją się przed wizytą w klinice. Basię i Kacpra na nowo atakuje Dominik Walat.

21.55 Na sygnale (738)
22.30 Peaky Blinders (6)
23.40 Samiec Alfa – komedia kryminalna Polska 2022

1.35 Chłopiec w pasiastej piżamie – dr. W. Bryt./USA 2008

DVB-T

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje **6.00** Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny **9.30** 48 h. Zaginieni (203) – serial krym. Polska 2023 **10.30** Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny **11.35** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny **14.40** Dlaczego ja? – serial fabularno-dokumentalny

15.50 Wydarzenia
16.15 Pogoda
16.20 Interwencja – magazyn
16.30 Na ratunek 112 (1059)
17.00 Gliniarze (1095)
18.00 Pierwsza miłość (4047)
Teresa ma wyrzuty sumienia, o których mówi Jankowi. Lilkę odwiedza podejrzanie zachowujący się mężczyzna. Przed Radkiem największe wyzwanie w karierze – musi podjąć się operacji Wenerskiego.

18.50 Wydarzenia
19.20 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.30 Ninja vs Ninja – show Polska 2025

22.30 Leon zawodowiec – dramat kryminalny Francja/USA 1994
Reż. Luc Besson, wyk. Jean Reno, Natalie Portman, Gary Oldman
Kultowy film Luca Bessona, narodziny przyjaźni zawodowego zabójcy-analfabety i rezolutnej 12-latkii, której rodzinę wymordowano...

0.55 Speed – niebezpieczna szybkość – film sensacyjnyjny USA 1994

3.30 Nasz nowy dom

DVB-T

TVN

5.40 Uwaga! **5.55** Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny **6.50** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Na okragło”, Warszawa – reality show **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje: Kudowa-Zdrój – Szmargdowa/Ghvino i Spiew – reality show **13.55** Ukryta prawda (1670, 1695) – serial fabularno-dokumentalny Polska

16.10 The Floor – teleturniej
16.50 Szpital św. Anny (33) – serial obyczaj. Polska

17.55 Detektywi (213)
Klientką detektywów jest młoda meżatka, którą ktoś nęka telefonami. Kobieta jest przekonana, że sprawca pochodzi z jej bliskiego otoczenia.

19.00 Fakty
19.55 Uwaga! – magazyn
20.10 Doradca smaku
20.15 Na Wspólnej (4078)
Brygida wyznaje Idze, że całowała się z Kluskim. Boi się co będzie, gdy on dowie się o jej przeszłości i dziecku. Mechanik potwierdza celowe uszkodzenie auta, więc Cieślík zawiadamia policję. Agierowa kończy prace komisji i... oczyszcza z zarzutów Ostrowskiego oraz Nalepę.

20.55 The Floor – teleturniej
21.35 Ślub od pierwszego wejrzania – real tv
22.40 Kuba Wojewódzki
23.45 Supervizjer – magazyn
0.40 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (15)
1.45 Selma Blair – Nieuleczalna optymistka – film dokumentalny USA 2021

DVB-T

TVN 7

6.25 Szkoła **8.20** Ukryta prawda **11.25** W-11 Wydział Śledczy **12.55** Detektywi **14.55** Szpital św. Anny (7) **15.55** Sąd rodzinny **16.55** Zapisane w gwiazdach **17.55** Opowieści małżeńskie **19.00** Ukryta prawda **20.00** Hotel Paradise **21.05** **** Zabójcza broń – komedia sens. USA 1987, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson **23.25** Anatomia piękna **0.25** **** Wszyscy moi przyjaciele nie żyją – dramat Polska 2020, reż. Jan Belcl, wyk. Michał Meyer **2.25** Hotel Paradise **3.20** Fachowcy **3.55** Usterka

DVB-T

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej **7.55** Bogaty dom – biedny dom **8.55** Policjantki i policjanci (92, 93) **10.55** Na ratunek 112 **11.55** Trudne sprawy **14.55** Ktoś tu kłamie? **16.55** Policjantki i policjanci (1311) **18.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show **19.00** Policjantki i policjanci (1312) **20.00** Uroczysko (162) **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (941) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (58) **22.40** **** Bez litości – film sens. USA 2014 **1.20** Love Island. Wyspa miłości

DVB-T

TVP Kultura

8.20 Sposób na... Niziurskiego **9.00** Wojna domowa (13, 14) **10.45** **** Różowa Pantera kontratakuje – kom. krym. W. Bryt./USA 1976 **12.40** Blue Note Records. Więcej niż muzyka **14.15** Dekalog (10) **15.40** **** Prawo i pięć – film Polska 1964 **17.25** Wojna domowa (15) **18.20** 20 x 20 Lat TVP Kultura **18.55** Golas, absolutnie! **20.00** Teatr TV: Prezent – spektakl Polska 2004 **21.30** **** Książę przypyłów – melodramat USA 1991 **23.55** 20 x 20 Lat TVP Kultura

DVB-T

TV Trwam

13.30 Msza święta **14.30** Granica nadziei **15.00** Bogu i ludziom – ks. Stanisław Sudół **15.15** Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis... **16.10** Jestem mamą **16.25** Przyroda w obiektywie **16.40** Zdrowie z Bożej apteki **17.10** Prosto o gospodarce **17.30** Burza w okręgu krakowskim **18.15** Rozmowy niedokonione **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** PSL – skradziona tożsamość

DVB-T

TVP Sport

8.05Pilkanożna:EliminacjeMŚstrefyUEFA: Grecja – Dania **10.25** Magazyn Betclic 2. Ligi **11.10** Konkurs skoków: Jeździectwo: Białe Las EquiFestival we Wierzbnie **12.15** Siatkówka plażowa: VW Beach Pro Tour Futures w Warszawie **13.25** (L) Piłka nożna: Polska – Portugalia **15.30** Sportowe historie **15.50** (L) Koszykówka: ME mężczyzn: 1. ćwierćfinał **18.00** Futbol totalny **19.10** Kameralą TVP Sport **19.50** (L) Koszykówka: ME mężczyzn: 2. ćwierćfinał **22.00** Sportowy wieczór **22.45** Futsal: Polska – Portugalia

DVB-T

TV Puls

6.00 Policjanci z Miami (6, 7) **8.00** Kobra – oddział specjalny (3, 4) **10.00** Zaklinaczka duchów (33) **10.55** Zbuntowany anioł (79, 80) **12.50** Zaklinaczka duchów (34) **13.50** Lombard. Życie pod zastaw (552, 553) **15.50** Ranczo (100, 101) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (899, 900) – serial Polska **20.00** **** 21 mostów – film sens. USA/Chiny 2019 **22.00** **** Gliniarz z Beverly Hills 3 – komedia sens. USA 1994 **0.00** **** Negocjator – film sens. USA/Niemcy 1998

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

ŚRODA 10 Września

DVB-T TVP 1 7.00 Msza św. 7.30 Rodzina (nie od) święta 8.00 Serwis Info 8.25 Zaraz wracam (4) 9.05 Ranczo (84) 10.05 Komisarz Alex (61) 11.00 Ojciec Mateusz (362) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes 12.40 Rok w ogrodzie extra 12.55 Relacja z uroczystości greckokatolickich – Narodzenia Przenajświętszej Bogarodzicy – Biały Bór 14.00 Wichrowe wzgórze (256) 15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (682) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Telexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4550) 18.45 Akacjaowa 38 (701) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (5) – serial obyczaj. Polska 21.10 Ugotowany – komediodramat *** mat USA/W. Bryt. 2015 Reż. John Wells, wyk. Bradley Cooper, Sienna Miller, Daniel Brühl Charyzmatyczny szef kuchni, który zniknął na kilka lat, powraca, by spróbować sił w centrum kulinarnego Londynu. Czy mimo przeszkód zdoła wspiąć się na kulinarny Olimp? 23.00 Rocky 2 – dramat obyczaj. **** USA 1979 Reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young 1.10 Morderstwa w Figeac *** – film krym. Francja 2021	DVB-T TVP 2 5.30 M jak miłość (1588) 6.25 Pożyteczni.pl – magazyn 6.55 Barwy szczęścia (3209) 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.45 Gwiazdorska kuchnia Ani – magazyn 12.25 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Miłość i nadzieja (275) – serial obyczaj. Turcja 14.05 Va banque – teleturniej 14.35 Na sygnale (738) – serial obyczaj. Polska 15.05 La Promesa – pałac tajemnic (225) – telenowela 15.50 Przepis dnia – magazyn 16.00 Koło fortuny – teleturniej 16.35 Familiada – teleturniej 17.20 Miłość i nadzieja (276) Ege zamyka Feraye i Belkis w pokoju, Melis, uwalniając je, doznaje urazu brzucha. Zeynep odkrywa, że Cihan czytał jej pamiętnik. Yildiz nie udaje się pokazać Kuzeyowi filmu z Alperem. 18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Barwy szczęścia (3209) 19.55 Przepis dnia – magazyn 20.05 Barwy szczęścia (3210) – serial Polska 20.40 Przepis dnia – magazyn 20.55 Na dobre i na złe (960) – serial Polska 21.55 Na sygnale (739) – serial obyczaj. Polska 22.30 Peaky Blinders (7) – serial gangsterski W. Bryt. 23.45 Książę i ja III: Królewski ** miesiąc miodowy – komedia rom. USA 2008 Reż. Catherine Cyran, wyk. Kam Heskin, Chris Geere 1.25 W cieniu śmierci (2)	DVB-T Polsat 5.25 Telezakupy TV Okazje 6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 48 h. Zaginieni (204) – serial krym. 10.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.35 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 14.40 Dlaczego ja? – serial fabularno-dokumentalny 15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1060) – serial fabularno-dokumentalny Polska 17.00 Gliniarze (1096) Na policję zgłasza się kobieta, której rejestrator samochodowy przypadkowo nagrał niepokojące zdarzenie. Na nagraniu widać, jak ktoś wpycha do auta stojącą przy drodze prostytutkę. 18.00 Pierwsza miłość (4048) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.20 Gość „Wydarzeń” 19.55 Milionerzy – teleturniej 20.30 Kabaret K2. Jedziemy po bandzie – program rozrywkowy 22.00 Pogromcy Duchów: Imperium Lodu – komedia USA/Kanada/W. Bryt. 2024 Reż. Gil Kenan, wyk. Paul Rudd, Carrie Coon 0.20 Tower Heist. Zemsta *** cieciców – komedia sensacyjna USA/Japonia 2011 2.50 Morbius *** – film akcji USA 2022	DVB-T TVN 5.40 Uwaga! – magazyn 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje: „Bar u Skwarka”, Pogorzellice – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.40 Kuchenne rewolucje: Racibórz – Imperia – reality show Polska 2022 13.55 Ukryta prawda (1671, 1696) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 16.10 The Floor – teleturniej 16.50 Szpital św. Anny (34) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (214) Detektywi poszukują kobiety, która 15 lat temu porzuciła rodzinę i córkę i wyjechała za granicę, a teraz wróciła. Ale teraz zniknęły obydwie – i ona, i córka. 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4079) – serial Polska 20.55 The Floor – teleturniej 21.35 Top Model – reality show 23.10 Heaven in Hell – dramat ** obyczaj. Polska 2023 Reż. Tomasz Mandes, wyk. Magdalena Boczarska, Simone Susinna, Sebastian Fabijański Ona to kobieta sukcesu, matka dorosłej córki. On – przystojny, młody mężczyzna czerpiący z życia garściami i łapiący każdą chwilę. Los postawił ich sobie na drodze, rozpalili zmysły i uwiłkłał w plomienny romans. 1.45 Rzeczy, których nie nauczył mnie ojciec	DVB-T TVN 7 6.25 Szkoła 8.20 Ukryta prawda 11.25 W-11 Wydział Śledczy 12.55 Detektywi 14.55 Szpital św. Anny (8) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Zapisane w gwiazdach 17.55 Opowieści małżeńskie 19.00 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 20.00 Hotel Paradise 21.05 *** Banksterzy – dramat Polska 2020, reż. Marcin Zieliński, wyk. Antoni Królikowski, Magdalena Lamparska 23.20 **** Elvis – film biograf. USA/Australia 2022, reż. Baz Luhrmann, wyk. Austin Butler, Tom Hanks 2.30 Hotel Paradise 3.25 Osadzone. Blok F 3.50 Usterka	DVB-T TV 4 5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (94, 95) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 16.55 Policjantki i policjanci (1312) 18.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19.00 Policjantki i policjanci (1313) 20.00 Uroczysko (163) 20.30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (942) – serial krym. Polska 21.30 Sprawiedliwi. Trójmiasto (59) 22.40 **** Niezłomny – dramat USA/Jap. 2014 1.25 Love Island. Wyspa miłości
DVB-T TVP Kultura 9.50 **** Prawo i pięść – film Polska 1964 11.40 Golas, absolutnie! 12.45 Orkiestra jest jak człowiek 13.25 Rewia Polskich Nagrań 14.25 Dekalog (9) 15.40 **** Duże zwierzę – komediodr. Polska 2000 17.05 Chłopi (1) – serial 1972 18.05 Wstęp wolny 18.30 Informacje kulturalne 18.50 Reżyserzy 19.45 Filozofia religii 20.05 **** Zimna wojna – dr. Polska/W. Bryt./Fr. 2018 21.45 Profesor T. (7) 22.50 Studio Kultura – niedziela z... 23.45 Enter Enea Festival 2018 – Symphosphere	DVB-T TV Trwam 10.00 Audycja Generalna Ojca Świętego 11.40 Prosto o gospodarce 12.20 Jasnogórskie cuda i łaski 13.00 Serial z życia Jezusa 13.30 Msza św. 14.30 Sokolnik 15.00 ...na bezdrożach tożsamości Chaco 16.10 Na zdrowie 16.30 Burza w okręgu krakowskim 17.00 Po stronie prawdy 18.15 Rozmowy niedokorczowane 19.00 Msza św. w intencji Ofiar katastrofy smoleńskiej i ojczyzny 20.00 Informacje 20.20Różaniec21.00ApelJasnogórski21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Przetrawiliśmy 22.30 Wolyń – nierozliczone ludobójstwo	DVB-T TVP Sport 8.10 Piłka nożna: Polska – Finlandia 10.20 Koszykówka: ME mężczyzn: 2. ćwierćfinał 12.15 Polska Liga Żeglarska 12.40 Motorowodna F1H2O: GP Indonezji 13.15 Koszykówka uliczna – Koszykówka 3x3: ME w Kopenhadze 15.20 Pełnosprawni 15.50 (L) Koszykówka: ME mężczyzn: 3. ćwierćfinał 18.05 Odliczanie do mundialu 19.50 (L) Koszykówka: ME mężczyzn: 4. ćwierćfinał 22.00 Sportowy wieczór 22.45 Futsal: Mecz tow. kobiet: Polska – Portugalia 0.50 Boks: D. Knyba – A. Wawrzyk	DVB-T TV Puls 6.00 Policjanci z Miami (7, 8) 8.00 Kobra – oddział specjalny (4, 5) 10.00 Zaklinaczka duchów (34) 10.55 Zbuntowany anioł (81, 82) 12.50 Zaklinaczka duchów (35) 13.50 Lombard. Życie pod zastaw (554, 555) 15.50 Ranczo (101, 102) 18.00 Lombard. Życie pod zastaw (900, 901) – serial Polska 20.00 ★ Detektyw Knight: Odkupienie – film sens. USA 2022 22.00 ★ Kryptonim Banshee – film sens. USA 2022 23.50 ★ Sypiając z wrogiem – thriller USA 1991		

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

CZWARTEK 11 Września

DVB-T TVP 1 5.50 Akacyjowa 38 (690) 7.00 Msza święta na Jasnej Górze 8.00 Serwis Info 8.20 Zaraz wracam (5) 9.00 Ranczo (85) 10.00 Komisarz Alex (62) 11.00 Ojciec Mateusz (363) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.35 To się opłaca 12.55 Europejska Amazonia: Rozlewiska 14.00 Wichrowe wzgórze (257) – serial obyczaj. 15.00 Serwis Info – magazyn 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka – teleturniej 16.05 Dziedzictwo (683) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Teleexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4551) 18.45 Akacyjowa 38 (702) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (6) – serial obyczaj. Polska 21.10 Ojciec Mateusz (427) Pączek szuka uczciwej pracy i trafia do cukierni Romana Ziębika, który zmaga się z synem sprawiającym problemy i roszczeniową żoną. Pączek zostaje przyjęty na próbę i ma przez noc przygotować popisowe wypieki. Nad ranem sytuacja gwałtownie się komplikuje... 22.10 Sprawa dla reportera 23.10 Danger Zone – film dok. W. Bryt./Polska 2023 0.20 Profilerka Jastre (1) – serial krym. Polska 2025 1.20 24 godziny w Le Mans *** – film sensac. USA 1971	DVB-T TVP 2 5.30 M jak miłość (1589) 6.20 Operacja zdrowie – magazyn 6.55 Barwy szczęścia (3210) 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.45 Podróż po jeden uśmiech 12.25 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Miłość i nadzieja (276) – serial obyczaj. Turcja 2022 14.05 Va banque – teleturniej Polska 2025 14.35 Na sygnale (739) – serial obyczaj. Polska 15.00 La Promesa – pałac tajemnic (226) – telenowela 15.45 Przepis dnia – magazyn 15.55 Koło fortuny – teleturniej 16.30 Familiada – teleturniej 17.00 Nabożeństwo ekumeniczne w intencji pokoju 18.00 Przepis dnia – magazyn 18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Barwy szczęścia (3210) – serial Polska 19.55 Przepis dnia – magazyn 20.05 Barwy szczęścia (3211) – serial Polska 20.45 Ku'damm 56 (2) – serial obyczaj. Niemcy 21.55 Na sygnale (740) Alek próbuje odkryć, co dokładnie robią jego współnicy ze szkoły jogi. Britney i Klis jadą do pacjenta z silnym krwawieniem z uda, jednak ich karetka ma poważne problemy z dotarciem do celu. 22.30 Peaky Blinders (8) – serial gangsterski W. Bryt. 23.40 Niezapomniana *** – thriller USA 2020 Reż. Deon Taylor, wyk. Hilary Swank, Michael Ealy 1.35 Śmiertelne sekrety (4)	DVB-T Polsat 5.15 Disco gramy! 6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.30 Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny 9.30 48 h. Zaginieni (205) – serial krym. 10.30 Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny 11.35 Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 14.40 Dlaczego ja? – serial fabularno-dokumentalny Polska 15.50 Wydarzenia 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1061) 17.00 Gliniarze (1097) 18.00 Pierwsza miłość (4049) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.20 Gość „Wydarzeń” 19.55 Milionerzy – teleturniej 20.30 Nasz nowy dom Ekipa pomaga w remoncie domu Judyty i jej dwójki dzieci – nastoletniej córki i syna z zespołem Downa. Konieczne jest uczynienie go bezpiecznym dla niepełnosprawnego dziecka. 21.45 Przyjaciółki (303) – serial obyczaj. Polska 22.55 Lot 93 z Newark – film sensac. Kanada/USA 2006 Reż. Peter Markle, wyk. Kendall Cross, Ty Olsson 11 września 2001 r. 19 porwaczy wykupiło bilety na cztery różne loty na terenie USA. Pasażerowie samolotu z Newark do San Francisco, dowiedziawszy się, co spotkało trzy inne maszyny, zaatakowali terrorystów. 0.50 Old – thriller USA/Japonia/ *** Chiny 2021	DVB-T TVN 5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Mąka i magia”, Zambrów – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.40 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Staropolska”, Szczucin – reality show 13.55 Ukryta prawda (1464, 1697) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023 16.10 The Floor – teleturniej 16.50 Szpital św. Anny (35) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (215) – serial fabularno-dokumentalny 19.00 Fakty 19.55 Uwaga! – magazyn 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (4080) – serial Polska 20.55 The Floor – teleturniej 21.35 Kuchenne rewolucje Magda Gessler jedzie do Siedliszcza, by pomóc właścicielom Bistro 12 – Joannie i jej partnerowi, Włochowi Luciano. Szybko odkryje, dlaczego w lokalu dzieje się źle. 22.45 Lejdis *** – komedia Polska 2008 Reż. Tomasz Konecki, wyk. Edyta Olszówka, Anna Dereszowska, Izabela Kuna Perypetie czterech przyjaciółek mierzących się ze zwirowanym życiem, które nigdy nie chce ułożyć się według planów i marzeń. Bohaterkom kłopoty sprawiają głównie mężczyźni... 1.30 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (14, 15)	DVB-T TVN 7 6.25 Szkoła 8.20 Ukryta prawda 11.25 W-11 Wydział Śledczy 12.55 Detektywi 14.55 Szpital św. Anny (9) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Zapisane w gwiazdach 17.55 Opowieści małżeńskie 19.00 Ukryta prawda 20.00 Hotel Paradise 21.05 *** Polowanie na druhny – komedia rom. USA 2005, reż. David Dobkin, wyk. Owen Wilson, Vince Vaughn 23.35 *** Magnezja – dramat Polska 2020, reż. Maciej Bochniak, wyk. Dawid Ogrodnik, Mateusz Kościukiewicz 2.10 Hotel Paradise 3.05 Oczami ofiary	DVB-T TV 4 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (96, 97) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 16.55 Policjantki i policjanci (1313) 18.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 19.00 Policjantki i policjanci (1314) 20.00 Uroczysko (164) 20.30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (943) 21.30 Sprawiedliwi. Trójięmiasto (60) – serial krym. Polska 22.40 *** Niewidzialny wróg – thriller W. Bryt./Kan. 2015 0.45 Love Island. Wyspa miłości
DVB-T TVP Kultura 9.00 Chłopi (1) 10.05 Dekalog (9) 11.15 *** Duże zwierzę – film Polska 2000 12.40 Reżyserzy 13.35 Informacje kulturalne 14.00 Kolekcja 14.20 Eufonie i Arvo Pärt nowe oblicze współczesnej duchowości 15.15 *** Drugie życie Pana Alaina – komedia Fr. 2018 17.05 Chłopi (2) 18.05 Sposób na... Niziurskiego 18.40 Wstęp wolny 18.55 Gra liczb. Arvo Part 20.05 *** Wczoraj, dziś, jutro – komedia rom. Wł./Fr. 1963 22.25 *** Zimna wojna – dramat 2018 0.05 Profesor T. (7)	DVB-T TV Trwam 12.20 Wykłady z kongresu: Katolicy a tożsamość Europy 13.05 Mateczniki polskości 13.30 Msza św. 14.35 W służbie Bogu i ojczyźnie 15.00 Po stronie prawdy 15.15 Oświadczenie Fundacji LuxVeritatis... 16.10 Zwędką... 16.35 Sól Ziemi 17.30 Odpowiedzialni za Kościół 18.15 Rozmowy niedokończone 19.30 Każdy maluch to potrafi 19.45 Modlitwa z udziałem dzieci 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Głos serca (121) 23.10 W imię prawdy. Tajny Instytut Katyński	DVB-T TV Puls 6.00 Policjanci z Miami (8, 9) 8.00 Kobra – oddział specjalny (5, 6) 10.00 Zaklinaczka duchów (35) 10.55 Zbuntowany anioł (83, 84) 12.50 Zaklinaczka duchów (36) 13.50 Lombard. Życie pod zastaw (556, 557) 15.50 Ranczo (102, 103) 18.00 Lombard. Życie pod zastaw (901, 902) – serial obyczaj. Polska 20.00 *** Taxi – komedia sens. Fr. 1998 21.55 *** Fujary na tropie – komedia sens. USA 2010 0.00 *** Pech to nie grzech – komedia rom. Polska 2018			

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

PIĄTEK 12 Września

DVB-T TVP 1 7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.30 Agape blisko Ciebie 8.00 Serwis Info 8.20 Okrasa łamie przepisy 9.00 Ranczo (86) 10.00 Komisarz Alex (63) 11.00 Ojciec Mateusz (364) 12.00 Serwis Info 12.10 Agrobiznes, Agropogoda 12.35 Magazyn rolniczy 12.50 Życie z diabłami – film dok. 14.00 Wichrowe wzgórze (258) – serial obyczaj. 15.00 Serwis Info 15.15 Reporterzy – magazyn 15.35 Gra słów. Krzyżówka 16.05 Dziedzictwo (684) 17.00 Teleexpress 17.30 Jaka to melodia? 18.10 Klan (4552) 18.45 Akacyjowa 38 (703) – serial obyczaj. Hiszpania 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.30 Zaraz wracam (7) Protest w urzędzie trwa, a obecność dziennikarki Anny nadaje mu medialny rozgłos. Walczak obiecuje uchwalić przepisy chroniące siedliska dzięcioła, za co aktywiści zgadzają się wyciszyć protest. 21.10 Komisarz Alex (293) – serial krym. Polska 22.10 Sekielski wieczorową porą 23.15 Czarny mercedes – film *** kryminalny Polska 2019 Reż. Janusz Majewski, wyk. Maria Dębska, Aleksandar Milicević, Artur Zmijewski 1.25 Rocky 2 – dramat obyczaj. *** USA 1979 3.35 Sekielski wieczorową porą 4.45 Czyściec – film religijny Polska 2021	DVB-T TVP 2 5.30 M jak miłość (1590) 6.20 Anna Dymna – spotkanie się 6.55 Barwy szczęścia (3211) 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.45 Jedzenie ma znaczenie 12.25 Koło fortuny – teleturniej 13.15 Zawsze z Wami chciałbym być – 30 lat Ich Troje – koncert 14.05 Va banque – teleturniej 14.35 Na sygnale (740) – serial obyczaj. Polska 15.05 La Promesa – pałac tajemnic (227) – telenowela 15.50 Przepis dnia – magazyn 16.00 Koło fortuny – teleturniej 16.35 Familiada – teleturniej 17.20 Miłość i nadzieja (277) Yildiz przekazuje Naciye, co Alper mówił na filmie. Kuzey wyznaje Egemu, kto jest ojcem Zeynep. Szczerze rozmawiają o swoich uczuciach. Hulya pod słuchuje Cavidan. Levent usiłuje namówić Siłę na rozmowę z Kuzeyem. 18.15 Va banque – teleturniej 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Barwy szczęścia (3211) 19.55 Przepis dnia – magazyn 20.05 Barwy szczęścia (3212) – serial Polska 20.45 Postaw na milion – teleturniej 21.45 Tak to leciało! – teleturniej 22.45 To jest grane – program muzyczny 23.25 Pozdrowienia z Moskwy *** – film sensac. W. Bryt. 1963 Reż. Terence Young, wyk. Sean Connery, Daniela Bianchi 1.30 Morderstwa w Montauban *** – film kryminalny Francja 2024	DVB-T Polsat 5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.00 Halo tu Polsat – magazyn 11.30 Gliniarze: Miłość aż po grób/ Druga fala/Szkolni kumple – serial fabularno-dokumentalny Polska, wyk. Arkadiusz Krygier, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz 14.40 Dlaczego ja? – serial fabularno-dokumentalny Polska 15.50 Wydarzenia 16.15 Pogoda 16.20 Interwencja – magazyn 16.30 Na ratunek 112 (1062) 17.00 Gliniarze (1098) Kilkuletnia córka znanej influencerki zostaje porwana. Rusza wyścig z czasem, a motywacją porwacza wstrząśnięte detektywami. 18.00 Pierwsza miłość (4050) – serial Polska 18.50 Wydarzenia 19.20 Gość „Wydarzeń” 19.55 Twoja twarz brzmi znajomo – program rozrywkowy 22.00 Krew (8) – serial Polska Jerzy wie, że powinien opowiedzieć policji o tym, czego był świadkiem. Nie jest o jednak łatwe, bo Zawadzczy to przyjaciele Alicji i pracodawcy Patryka. Wkrótce sprawa komplikuje się jeszcze bardziej. 23.10 Drakula – historia nieznaną – film akcji USA/W. Bryt./ Irlandia/Japonia 2014 Reż. Gary Shore, wyk. Luke Evans, Sarah Gadon, Dominic Cooper 1.00 Rytuał – thriller USA/Węgry/ *** Włochy 2011	DVB-T TVN 5.10 Kto was tak urządził? 5.40 Uwaga! 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Palce lizać”, Łódź – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN 11.40 Kuchenne rewolucje: „Calabria”, Olsztyn – reality show 13.55 Ukryta prawda (1465, 1698) – serial fabularno-dokumentalny Polska 16.10 The Floor – teleturniej 16.50 Szpital św. Anny (36) – serial obyczaj. Polska 17.55 Detektywi (216) 19.00 Fakty 19.50 Uwaga! – magazyn 20.00 John Wick – thriller USA/W. *** Bryt./Chiny 2014 Reż. Chad Stahelski, David Leitch, wyk. Keanu Reeves, Michael Nyqvist, Alfie Allen Najlepszy płatny zabójca w USA wycofał się z branży dla żony. Po jej śmierci musi wrócić do dawnego zajęcia, gdy syn gangstera odbiera mu ostatnią pamiątkę po niej. 22.15 Ciche miejsce *** – horror USA 2018 Reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt, John Krasinski, Millicent Simmonds Świat pogrąża się w chaosie, gdy opanowują go żądne krwi istoty, które są niezwykle wyczulone na dźwięk. Evelyn i Lee starają się przetrwać w nowych okolicznościach. 0.00 Kuchenne rewolucje 1.00 Kuba Wojewódzki 2.15 Selma Blair – Nieuleczalna optymistka	DVB-T TVN 7 6.25 Szkoła 8.20 Ukryta prawda 11.25 W-11 Wydział Śledczy 12.55 Detektywi 14.55 Szpital św. Anny (10) 15.55 Sąd rodzinny 16.55 Zapisane w gwiazdach 17.55 Opowieści małżeńskie 19.00 Ukryta prawda 20.00 *** Dzień Matki – komediodramat USA 2016, reż. Garry Marshall, wyk. Jennifer Aniston, Julia Roberts, Kate Hudson 22.30 Ślub od pierwszego wejrzenia 23.35 *** xXx: Reaktywacja – film sens. USA/Chiny/Kan. 2017, reż. D.J. Caruso, wyk. Vin Diesel 1.50 Hotel Paradise 2.45 Oczami ofiary 3.35 Osadzone. Blok F	DVB-T TV 4 5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 7.55 Bogaty dom – biedny dom 8.55 Policjantki i policjanci (98, 99) 10.55 Na ratunek 112 11.55 Trudne sprawy 14.55 Ktoś tu kłamie? 16.55 Policjantki i policjanci (1314) 18.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 19.00 Policjantki i policjanci (1315) 20.00 Gwiazdy kabaretu 22.05 *** Tożsamość Bourne'a – thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman, wyk. Matt Damon 0.35 STOP Drogowka 1.35 Hardkorowy lombard	DVB-T TV Trwam 11.35 Natura et Homo 12.20 Głos serca (121) 13.05 W służbie Bogu i ojczyźnie 13.30 Msza święta 14.30 Drzwi do lasu 15.00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia 15.20 Mocni w wierze 16.10 Natura obiektywnie 16.40 Prosto o gospodarce 17.00 Serial z życia Jezusa 17.30 Geopolityka 18.15 Westerplatte młodych 19.00 Warto zauważyć... 19.30 Brat Franciszek 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Niebieskooki Anioł 22.55 Stan wojenny w Polsce... 23.30 Regal	DVB-T TV Puls 6.00 Policjanci z Miami (9, 10) 8.00 Kobra – oddział specjalny (6, 7) 10.00 Zaklinaczka duchów (36) 10.55 Zbuntowany anioł (85, 86) 12.50 Zaklinaczka duchów (37) 13.50 Lombard. Życie pod zastaw (558, 559) 15.50 Ranczo (103, 104) 18.00 Lombard. Życie pod zastaw (902, 903) – serial obyczaj. Polska 20.00 *** Liberator 2 – film sens. USA 1995 22.05 *** Rambo 2 – film sens. USA/Meksyk 1985 0.00 *** Ninja 2: Cień lży – film sens. Tajland./USA 2013
--	--	---	---	---	---	---	--

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

SOBOTA 13 Września

TVP 1

6.20 Balans bieli 7.00 Msza święta na Jasnej Górze 7.40 Rok w ogrodzie 8.05 Rok w ogrodzie extra 8.20 Pełnosprawni 8.55 Ranczo (87) 9.55 Komisarz Alex (64): Zabójczy sekret – serial krym. Polska 2014 10.50 Ojciec Mateusz (427): Pączek z adwokatem 11.55 (L) Lekkoatletyka: Mistrzostwa Świata w Tokio: 1. dzień – sesja popołudniowa

15.30 Okrasa łamie przepisy 16.05 Dziedzictwo (685) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Teleexpress 17.35 Pan Mama (23, 24) – serial kom. Polska 18.40 Jaka to melodia? W ramach akcji charytatywnej wystąpi obsada nowego serialu TVP „Zaraz wracam”: Mariusz Kiljan, Marcin Kwaśny i Dominika Lignicka. 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.25 Profilerka Jastrzę (2) Julia otrzymuje od Leo Durtana pamiętnik Kaliny Barskiej, opisujący m.in. historię nękania przez opętanego obsesją funkcjonariusza SB. 21.25 Filip – dramat wojenny **** Polska 2022 Reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm, Victor Meutelet, Caroline Hartig 23.40 Point Break. Na fali – film ** sensac. Chiny/Niem./USA/Aus./Wł./Kan. 2015 Reż. Ericson Core, wyk. Édgar Ramírez, Luke Bracey 1.40 Czarny mercedes – film *** kryminalny Polska 2019

***** koniecznie **** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

TVP 2

5.10 Barwy szczęścia (3208, 3209) 6.25 M jak miłość (1872) – serial obyczaj. Polska 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.30 Górna półka smaku – magazyn 12.10 Postaw na milion – teleturniej Polska 2025 13.05 Miłość i nadzieja (277) – serial obyczaj. Turcja 2022 14.00 Familia-da – teleturniej 14.35 Koło fortuny – teleturniej

15.15 Szansa na sukces. Opole 2026: Zwycięzcy „The Voice of Poland” – show 16.20 Na dobre i na złe (960) – serial obyczaj. Polska 17.20 Miłość i nadzieja (278) Zeynep dostaje od Cihana zdjęcie z ojcem. Hulya i Yildiz znajdują film Alpera. Cihan przegania Alpera z domu Gonul. Kuzeya dręczą wątpliwości związane z Siłą. Alper mówi Cihanowi, kto jest ojcem Zeynep. 18.15 Va banque – teleturniej 18.45 Słowo na niedzielę: Węże i św. Franciszek 19.00 Informacje kulturalne 19.25 Rodzinka.pl (292, 293) – serial kom. Polska 20.30 The Voice of Poland: Przesłuchania w ciemno – program rozrywkowy 22.55 Wyrwa – thriller Polska 2023 *** Reż. Bartosz Konopka, wyk. Tomasz Kot, Grzegorz Damięcki, Karolina Gruszka 0.45 Niezapomniana – thriller *** USA 2020 Reż. Deon Taylor 2.40 Akacyjowa 38 (59) 3.30 Rodzinka.pl (225)

Polsat

5.35 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.00 Halo tu Polsat – magazyn 11.00 Ewa gotuje – magazyn 11.30 Awantura o kasę – teleturniej 12.45 *** Pogromcy Duchów: Imperium Lodu – komedia USA/Kanada/W. Bryt. 2024, reż. Gil Kenan, wyk. Paul Rudd, Carrie Coon, Finn Wolfhard

15.15 (L) Siatkówka: Mistrzostwa Świata mężczyzn na Filipinach: 1. kolejka grupy B: Polska – Rumunia 17.30 Awantura o kasę – teleturniej 18.50 Wydarzenia 19.15 Prezydenci i premierzy – program publicystyczny 19.55 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni. Nad mętłą rzeką – program rozrywkowy 22.00 Niezniszczalni – film sensa- *** cyjny USA/Hiszpania/Bulgaria/Niemcy 2010 Reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Jason Statham, Jet Li Grupa najemników wyrusza na niewielką wyspę, aby obalić krwawe rządy generała Garzy. Okazuje się, że Garza jest marionetką w rękach handlarzy narkotyków.W osadzie sami ekranowi twardziele! 0.10 Leon zawodowiec – dramat ***** kryminalny Francja/USA 1994 Reż. Luc Besson 2.35 Świat według Kiepskich (202, 467-468) 4.40 Disco gramy!

TVN

5.05 Kto was tak urządził? – program rozrywkowy 5.35 Uwaga! – magazyn 5.50 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny Polska 6.45 Kobieta na krańcu świata: Indie – kaskaderka z Bollywood – cykl reportaży 7.45 Dzień Dobry TVN 12.00 Na Wspólnej (4077-4080) – serial obyczajowy Polska 14.05 MasterChef – show Polska 2025

15.20 U Pana Boga w ogródku *** – komedia Polska 2007 Reż. Jacek Bromski, wyk. Krzysztof Dzierma, Andrzej Beja-Zaborski, Emilian Kamiński 17.55 Ugotowani – reality show 19.00 Fakty 19.35 Raport Speedway Grand Prix – magazyn 19.45 Afryka Express – reality show 21.40 Kac Vegas – komedia **** USA/Niemcy 2009 Reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis Czterech kolegów wyrusza do Las Vegas, by świętować wieczór kawalerski jednego z nich. Rano budzą się w hotelu z ogromnym kacem i uświadamiają sobie, że niczego nie pamiętają. A pan młody zniknął, w pokoju płacze niemowlak, a łazienkę okupuje tygrys... 23.50 Blade: Wieczny łowca **** – horror USA 1998 Reż. Stephen Norrington, wyk. Wesley Snipes, Stephen Dorff, Kris Kristofferson 2.25 Szpital (944)

TVN 7

6.00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie 6.55 New Looney Tunes 7.10 Kto tu mieszka? 7.55 ★ Dziedzic maski – kom. USA/Niem. 2005 9.55 Ukryta prawda 11.55 Mówię Wam 13.00 W-11 Wydział Śledczy 14.20 Top Model 15.50 *** Jestem na tak – komedia rom. USA/W. Bryt. 2008 18.00 Anatomia piękna 19.00 Idź na całość 20.00 ***** Harry Potter i Komnata Tajemnic – film przyg. W. Bryt./USA 2002 23.25 ***** Zabójcza broń – komedia sens. USA 1987 1.40 *** Oszukać przeznaczenie II – horror USA/Kan. 2003

TVP Kultura

8.50 W holdzie Tansmanowi 9.45 Tratwa Meduzy. Historia prawdziwa 11.25 Zakaz wstępu dla psów i Włochów – film anim. 12.50 Legendy opery 13.45 Cień – wspomnienia o redaktorze Jerzym Giedroyciu 14.30 ***** Znachor – film Polska 1981 16.55 Tamte lata, tamte dni 17.35 *** Zemsta Różowej Pantery – kom. W. Bryt./USA 1978 19.25 20 x 20 Lat TVP Kultura 20.00 *** Kraina wielkiego nieba – dr. USA 2018 21.55 Falowanie i spadanie – pamięci Kory 23.45 ***** Wieloryb – dr. USA 2022

TVP Sport

8.25 Piłka nożna: GKS Tychy – Polonia Bytom 9.30 Lekkoatletyka: MŚ w Tokio 10.35 Studio 11.00 (L) Lekkoatletyka: MŚ w Tokio: 1. dzień 15.30 Studio 15.55 Sportowe historie 16.25 (L) Piłka nożna: Betic 2. Liga: 8. kolejka: Sancedja Nowy Sącz – Stal Stalowa Wola 18.40 Studio 19.00 (L) Żużel: Grand Prix Danii w Vojsens: Finał – 10. runda 21.45 Studio 22.05 Sportowy wieczór 22.35 Boks: Golden Team Nowy Sącz – Imperium Boxing Wałbrzych 0.55 (L) Lekkoatletyka: MŚ w Tokio: 2. dzień

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show 7.00 Galileo – program popularyzujący 11.05 #JesteśmyDlaDzieci 11.30 Miodowe lata (102) – serial kom. Polska 12.25 *** Wyspa piratów – film akcji USA/Fr./Wł./Niemcy 1995, reż. Renny Harlin, wyk. Geena Davis, Matthew Modine 14.55 Policjantki i policjanci (1311-1315) 20.00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny (940-943) – serial krym. Polska 0.00 Gwiazdy kabaretu 2.05 STOP Drogówka 3.15 Interwencja

TV Trwam

12.50 Natura obiektywnie 13.30 Msza święta 14.45 Jak wygrać małżeństwo? 15.00 Dzielnia niewiasta 15.15 Mateczniki polsko-ści 15.30 Wierzę w Boga 16.10 Historia PL 17.00 Ona nigdy nie była sama – Czcigodna Sługa Boża Matka Teresa Kierocińska 17.30 Przelamując bariery 18.15 Rozmowy niedokończone 19.30 Manna z nieba 19.45 Modlitwa z udziałem dzieci 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 21.40 Polski punkt widzenia 22.00 Warto być ojcem 22.15 W kolorze płomienia

TV Puls

5.00 Dyżur 6.00 Kobra – oddział specjalny (3-5) – serial sens. Niemcy 9.00 Taki jest świat – magazyn 10.00 Lombard. Życie pod zastaw (550, 552, 554, 556, 558, 899-903) – serial obyczaj. Polska 20.00 ***** Rambo III – film sens. USA 1988 22.00 ***** Uprowadzona – thriller Fr./USA/W. Bryt. 2008 23.55 ★ Detektyw Knight: Odkupienie – film sens. USA 2022 1.55 Lombard. Życie pod zastaw (549) – serial obyczaj. Polska 2022 3.00 Reporterzy. Z życia wzięte

(D3 T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

NIEDZIELA 14 Września

TVP 1

7.00 Msza święta w Krakowie Łągownikach 8.00 Tydzień 8.40 Kariera Nikodema Dyzny (3) 9.50 Pan Mama (23, 24) 10.55 Komisarz Alex (293) – serial krym. Polska 2025 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem 13.00 Dożynki Prezydenckie 14.20 (L) Lekkoatletyka: MŚ w Tokio: 2. dzień – sesja popołudniowa

15.35 Fascynujące miejsca: Fascynująca Kanada. Dzikie lato – serial dok. 16.05 Dziedzictwo (686) – serial obyczaj. Turcja 17.00 Teleexpress 17.35 Daję słowo. Maciej Orłoś: Hanna Śleszyńska – talk show 18.40 Jaka to melodia? W ramach akcji charytatywnej w tym odcinku wystąpią Anna Dereszowska, Waldemar Wilkołek oraz Daria Domaradzka-Guzik. Temat przewodni odcinka to „Biorę cię na słowo” i „Piosenki na pierwszą randkę”. 19.30 19.30 19.55 Pytanie dnia 20.25 Drelich (1) – serial krym. Polska 2025 21.25 Rolnik szuka żony – reality show 22.30 Tulipanowa gorączka *** – melodramat W. Bryt./USA 2017 Reż. Justin Chadwick, wyk. Alicia Vikander, Dane DeHaan, Christoph Waltz 0.25 Kleopatra, do dzieła *** – komedia W. Bryt. 1964

***** koniecznie ***** zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

TVP 2

5.05 Barwy szczęścia (3212) 5.45 M jak miłość (1873) 6.45 Operacja zdrowie – magazyn 7.30 Pytanie na śniadanie – magazyn 11.00 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka – program edukacyjny 11.35 The Voice of Poland: Przesłuchania w ciemno – program rozrywkowy 14.00 Familia-da – teleturniej 14.35 Koło fortuny – teleturniej

15.10 Szansa na sukces. Opole 2026: Halina Mlynkova 16.15 Tak to leciało! – teleturniej 17.15 Harry Wild (2) Harry i Fergus spotykają kobietę, która desperacko chce się dowiedzieć, jak zmarł jej mąż. Fergus odkrywa, że sprawa kryje znacznie więcej niż się wydaje. 18.20 Rodzinka.pl (293) – serial kom. Polska 19.05 Pozdrowienia z Moskwy ***** – film sensac. W. Bryt. 1963 Reż. Terence Young, wyk. Sean Connery, Daniela Bianchi, Pedro Armendáriz 21.10 Muzyka na dobry wieczór: Myslovitz na dobry wieczór 22.20 Protektor – film sensacyjny *** USA 2012 Reż. Boaz Yakin, wyk. Jason Statham, Catherine Chan, Chris Sarandon Były policjant, którego rodzinę zabili gangsterzy, spotyka ściganą przez triadę i rosyjską mafię 12-letnią Mei. Staje w obronie dziewczynki, która zapamiętała kod warty miliony dolarów. 0.05 Teoria wszystkiego – film ***** W. Bryt./USA/Japonia 2014

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy 6.00 Nowy dzień z Polsat News – magazyn 8.00 Halo tu Polsat – magazyn 11.05 ***** Aladyn – film przygodowy USA/W. Bryt./Singapur/Kanada/Czechy/Serbia/Chiny 2019, reż. Guy Ritchie, wyk. Will Smith, Mena Massoud 13.55 Twoja twarz brzmi znajomo – program rozrywkowy

16.15 Nasz nowy dom Ekipa pomaga w remoncie domu Judyty i jej dwójki dzieci – nastoletniej córki i syna z zespołem Downa. Konieczne jest ucnienie go bezpiecznym dla niepełnosprawnego dziecka. 17.30 Awantura o kasę – teleturniej 18.50 Wydarzenia 19.35 Państwo w państwie – program publicystyczny 19.55 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami – program rozrywkowy 23.00 Teściowie (51) – serial kom. Polska 23.35 Druhny – komedia roman- *** tyczna USA 2011 Reż. Paul Feig, wyk. Kristen Wiig, Maya Rudolph, Rose Byrne Panna młoda i cztery druhny – samotna, przechodząca kryzys Annie, cyniczna Rita, rubaszna i pulchna Megan oraz wyniosła Helen – ruszają na wieczór panieński do Las Vegas. Żeńska wersja „Kac Vegas”. 2.10 Moving On – komedia USA *** 2022 4.00 Świat według Kiepskich (469)

TVN

5.30 Uwaga! – magazyn 5.45 Batwheels – serial animowany USA 5.55 Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny 6.50 Bitwa o gości – reality show 7.45 Dzień Dobry TVN – magazyn 12.00 Kobieta na krańcu świata: RPA – miłość nie boli – cykl reportaży13.10 Co za tydzień – magazyn 13.55 Afryka Express – reality show Polska 2025

15.50 Film o pszczołach – film anim. USA/Kanada 2007 Pszczoła Barry nie chce, by jego życie ograniczało się jedynie do produkowania miodu. Ucieka z ula i zaprzyjaźnia się z człowiekiem. Odkrywa, że miód jest w każdym sklepie, więc postanawia pozwać ludzi o odszkodowanie za wykorzystywanie pszczoł. 17.55 Pogromcy chaosu – program rozrywkowy 19.00 Fakty 19.35 Kronika Speedway Grand Prix – magazyn 19.45 MasterChef – show 21.25 Teściowie – komedia ***** Polska 2021 Reż. Jakub Michalczuk, wyk. Marcin Dorociński, Maja Ostaszewska, Izabela Kuna 23.05 John Wick – thriller USA/W. ***** Bryt./Chiny 2014 Reż. Chad Stahelski, David Leitch, wyk. Keanu Reeves, Michael Nyqvist, Alfie Allen 1.10 Kuchenne rewolucje 2.10 Superwizjer 3.00 Szpital (947) 3.50 Uwaga! – magazyn

TVN 7

6.55 New Looney Tunes 7.25 *** Bella i Sebastian – film przyg. Fr. 2013 9.30 Ukryta prawda 13.40 Detektywi 16.40 ***** Harry Potter i Komnata Tajemnic – film przygod. W. Bryt./USA 2002 20.00 ***** World War Z – horror USA/W. Bryt./Malta 2013, reż. Marc Forster, wyk. Brad Pitt 22.40 ***** Bohaterowie z Fukushima – film katastrof. Jap./Hongk. 2020, reż. Setsurō Wakamatsu, wyk. Ken Watanabe 1.05 ***** Inni ludzie – dramat Polska/Fr. 2021, reż. Aleksandra Terpińska, wyk. Jacek Beler 3.00 Historie o duchach 3.50 Fachowcy

TVP Kultura

8.00 Nabożeństwo luteraniskie w Łęgutach 9.05 Niepojęte 9.25 Służyli Bogu i ojczyźnie 10.05 Wielcy mistrzowie malarstwa 11.10 Kolekcja 11.30 Przez Atlantyk (2) 12.35 Oni wszyscy byli w Montreux 13.40 ***** Biały kanion – western USA 1958 16.35 Dobry tytuł 17.15 Studio Kultura – niedziela z... 18.05 Przeżyj to sam – piosenki z lat 80. 20.00 ***** Poczłówek znad krawędzi – komediodr. USA 1990 21.50 Freddie Mercury – wielki mistyfikator 23.30 I coś jeszcze 23.45 Slow Light

TVP Sport

9.30 Sportowe ABC 9.45 Polska Liga Żeglarska: Liga Młodzieżowa 10.15 Quiz TVP Sport 11.05 Studio 11.30 (L) Lekkoatletyka: MŚ w Tokio 15.30 Studio 16.00 Quiz TVP Sport 17.00 Studio 17.25 (L) Piłka nożna: Widzew Łódź – Arka Gdynia 18.20 Studio 18.30 (L) Piłka nożna: Widzew Łódź – Arka Gdynia 19.25 Studio 19.50 (L) Koszykówka: ME mężczyzn: Finał 22.15 Sportowy wieczór 22.55 Piłka nożna: Liga hiszp. kobiet: C Barcelona Femení – DUX Logroño 0.55 (L) Lekkoatletyka: MŚ w Tokio

TV 4

5.30 Telezakupy TV Okazje 6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 7.00 The Americas 8.55 Galileo 10.55 Ewa gotuje – magazyn 11.25 Uroczysko (143, 144) 12.30 *** Robin Hood: księża złodziei – film przygod. USA 1991 15.30 *** Królową być – komedia Fr. 2005 17.45 *** Gliniarz w przedszkolu – komedia sens. USA 1990, reż. Ivan Reitman, wyk. Arnold Schwarzenegger 20.00 Sprawiedliwi. Trójmiasto (57-60) – serial krym. Polska 0.00 STOP Drogówka 1.00 The Americas 3.00 Pełna chata 3.15 Interwencja

TV Trwam

10.40 Zamek w Korzkwi – szlakiem pióra 11.00 Testament miłości Jana Pawła II w Elku 12.00 Anioł Pański z Ojcem Świętym 12.15 Papież Polak do rodaków 13.00 Kobiety wolności 13.40 O pani Zofii Sz... 15.00 Wies – to też Polska 16.10 Koncert żyćzeń 17.00 Natura et Homo 17.30 Sól Ziemi 18.15 Rozmowy niedokończone 19.30 Moja katolicka rodzina 20.00 Informacje 20.20 Różaniec 21.00 Apel Jasnogórski 22.00 Mocni Jego mocą 22.45 Jak wygrać małżeństwo? 23.00 Jak my to widzimy...

TV Puls

5.00 Dyżur 6.00 Taki jest świat 6.55 Kobra – oddział specjalny (6, 7) 9.00 Ranczo (104-108) 14.00 ★ Nasza niania jest agentem – komedia USA 2010 16.00 *** Powiedz tak – komedia rom. USA/Niemcy 2001 18.20 ***** Taxi – komedia sens. Fr. 1998 20.00 *** Uprowadzona II – film sens. Fr./USA/Turcja/W. Bryt. 2012 21.50 *** Eskort – film sens. Chiny/USA/Kolumbia 2018 23.50 ★ Kryptonim Banshee – film sens. USA 2022 1.30 Dyżur 3.00 Taki jest świat

(D3 T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

TWARÓG: PRZECZYTAŁEM PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ I WIEM, ŻE BISKUPI KŁAMIĄ

Ton tej wypowiedzi może wydawać się nieco konfrontacyjny. Cóż to jednak przy kłamstwach biskupów na temat szkolnych zajęć, które im się nie podobają.

Marek Twaróg, redaktor naczelny Polska Press

Marek Twaróg: - Biskupi, widząc wszędzie erotyzację, sprzeniewierają się idei, jaka przyświeca ekspertom w programie edukacji zdrowotnej, którzy podkreślają, że nastolatek „identyfikuje elementy seksualizacji oraz presji związanej z podjęciem aktywności seksualnej”.

Nic dziwnego, że biskupi pod rękę z wielkimi umysłami na prawicy rozsiewają po świecie apel wzywający rodziców do wypisywania swoich dzieci z przedmiotu edukacja zdrowotna. Oprócz celów politycznych, które przyświecają biskupom oraz prawnym obsesjonatom, jest jeszcze moralna podstawa takiego działania. Otóż istnieje ewidentna sprzeczność między postawą i słowami hierarchów oraz polityków PiS, a założeniami ideowymi nowej podstawy programowej.

Innymi słowy, chwalebne cele, jakie przyświecają Ministerstwu Edukacji Narodowej, które chce, aby nasze dzieci wyrosły na ludzi, mają się nijak do niechlubnych metod, jakimi posługują się biskupi. Byłoby wręcz dziwne, gdyby biskupi odnaleźli się w dokumencie MEN - to dwa różne światy. Świat kłamstwa i natręctw oraz świat porozumienia i szacunku.

Biskupi, którzy politykują, nie powinni oczekiwać taryfy ulgowej, gdy mowa o elegancji polemicznej, o ile bowiem w kwestiach wiary są autorytetami, to w kwestiach politycznych, jak i wielu sprawach społecznych, nie mają pojęcia, o czym mówią. Zastrzegam to zaraz, bo ton tej wypowiedzi może wydawać się nieco konfrontacyjny.

List i akcja, bo deprawują dzieci

Lektura „Listu Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie nowego przedmiotu edukacja zdrowotna” już dawno nie powinna wywoływać żadnych emocji, pochodzi on bowiem z 14 maja tego roku. Cóż, kiedy tu przed początkiem nowego roku szkolnego biskupi postanowili go przypomnieć, bo wielce podoba im się akcja środowisk prawicowych, które nawołują do wypisywania dzieci z zajęć w ramach nowego przedmiotu. List ten więc - zdają się mówić hierarchowie - ludzie Kościoła powinni na nowo przestudiować. I to najlepiej „w duchu zrozumienia i pokory”.

„Prowadzona przez niektóre media propaganda podkreśla, że w edukacji zdrowotnej chodzi o zdrowie uczniów, a tymczasem w istotnej swej części przedmiot ten zawiera treści dotyczące tzw. zdrowia seksualnego, których celem jest całkowita zmiana w postrzeganiu rodziny i miłości” - piszą biskupi. Kłamią.

Podstawa programowa nowego przedmiotu nazwanego edukacja zdrowotna zawiera jedenaście podstawowych punktów. I tylko jeden, który należy uznać za dotyczący zdrowia seksualnego (bo też nazywa się „zdrowie seksualne”). Chyba że ktoś uznaje za seksualny punkt „dojrzewanie”, ale zakładam,

że wszyscy jesteśmy tu zdrowi. Pozostałe punkty to: wartości i postawy, zdrowie fizyczne, aktywność fizyczna, odżywianie, zdrowie psychiczne, zdrowie społeczne, zdrowie środowiskowe, internet i profilaktyka uzależnień oraz system ochrony zdrowia.

Biskupi zatem - kłamiąc - są wybitnie daleko od założeń podstawy programowej, która wskazuje, że zachowania niegodne i pozbawione szacunku do drugiego człowieka (z pewnością takim zachowaniem jest kłamanie) nie powinny nigdy mieć miejsca („Uczeń dowiadyuje się, w jaki sposób jest odpowiedzialny za własny rozwój, wymienia kompetencje, które pomagają prowadzić świadome i szczęśliwe dorosłe życie”).

Rodziny ponoć nie ma

Dalej biskupi piszą, że „Tematyka seksualności w ramach edukacji zdrowotnej jest odrywana od kontekstu małżeństwa i rodziny. Małżeństwo jest tu tematem prawie nieobecnym, zaś rodzina - rozumiana

jako ojciec, matka i dzieci - jest całkowicie zmarginalizowana”. Gdyby tylko przeczytali podstawę programową, a nie opierali się na ideologicznych przesłankach, z łatwością dostrzegliby, że eksperci napisali, że uczeń powinien potrafić „wskazać sposoby dbania o więzi rodzinne z matką, ojcem, rodzeństwem i dalszą rodziną”. Oraz że „uczeń wyraża i komunikuje swoje uczucia, budując prawidłowe relacje w rodzinie oraz innych grupach społecznych, nawiązując bezpieczne relacje interpersonalne”. Albo że „uczeń zna czynniki wpływające na atmosferę w rodzinie oraz prawa i obowiązki dziecka i rodziców”. Lub też, że „zna funkcje rodziny oraz jej rolę

w życiu osobistym, potrafi opisać jej prawidłowe funkcjonowanie i wartość dla człowieka”. I jeszcze że: „jest świadomy zmian, jakie mogą występować w rodzinach, takich jak separacja, rozwód, adopcja czy choroba, wie, jak radzić sobie w tych sytuacjach”.

Biskupi zatem - manipulując - są dalecy od celów, jakie przyświecają ekspertom od edukacji zdrowotnej. Ci bowiem w części na temat zdrowia społecznego wskazują, że trzeba umieć rozpoznawać „manipulację w swoim otoczeniu”, a uczeń powinien „reagować na nią asertywnie” i „omawiać sposoby rozwiązywania problemów i konfliktów, w tym alternatywne metody rozwią-

zywania sporów, takie jak mediacje”.

Ale jest erotyzacja

Polscy hierarchowie w liście z 14 maja piszą też wprost: „Według założeń nowego przedmiotu, uczniowie mają być od najmłodszych lat poddawani erotyzacji”. Obsesja Kościoła na punkcie seksu nie jest niczym nowym, tu jednak naprawdę mogłaby doczekać się jakiejś fachowej psychologicznej analizy. Bo potem jest jeszcze, że „edukacja zdrowotna wprowadza do szkoły genderową koncepcję płci” albo że pojęcie tożsamości płciowej oraz kwestie prawne i społeczne osób LGBTQ+, mogą ponoć prowadzić do podjęcia decyzji o zmianie płci, czyli - czytamy dalej - „nieodwracalnego okaleczenia ciała młodych ludzi i wielkiej tragedii dla nich samych i ich rodzin”.

W czym przejawia się „erotyzacja od najmłodszych lat”? Przytoczmy najlepiej cały fragment podstawy programowej dotyczący życia seksualnego w części dla klas IV-VI (młod-

szych przedmiot nie obejmuje): „Uczeń rozumie pojęcia zdrowia seksualnego i seksualności oraz omawia ich rolę w życiu człowieka. Omawia pojęcie autonomii cielesnej, wie, jak asertywnie o nią dbać, oraz rozumie, jakie zachowania dorosłych lub rówieśników są przekroczeniem granic intymnych. Zna przepisy prawne dotyczące ochrony seksualności osób poniżej 15. roku życia i potrafi wskazać miejsca, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacjach zagrożenia. Zna budowę i podstawowe funkcje narządów płciowych wewnętrznych i zewnętrznych oraz wyjaśnia proces zapłodnienia. Potrafi wymienić najważniejsze fakty dotyczące ciąży, porodu i opieki nad noworodkiem. Uczeń wymienia stereotypy płciowe oraz wyjaśnia ich wpływ na funkcjonowanie człowieka”.

To jest erotyzacja według biskupów/według normalnie myślących dorosłych ludzi (niepotrzebne skreślić).

Biskupi - widząc wszędzie erotyzację - ewidentnie sprzeniewierają się idei, jaka przyświeca ekspertom w programie edukacji zdrowotnej. Ci bowiem podkreślają, że na zajęciach już nastolatek „identyfikuje elementy seksualizacji oraz presji związanej z podjęciem aktywności seksualnej, obecne w mediach społecznościowych, kulturze młodzieżowej oraz w otoczeniu, a także wymienia sposoby przeciwdziałania im i radzenia sobie z nimi”.

Oraz deprawacja i demoralizacja

Na koniec biskupi - zapewne w duchu zrozumienia - w mocnych słowach apelują do rodziców: „Nie wolno Wam zgodzić się na systemową deprawację Waszych dzieci, która ma być prowadzona pod pretekstem tzw. edukacji zdrowotnej. W trosce o wychowanie i zbawienie, apelujemy, abyście nie wyrażali zgody na udział Waszych dzieci w tych demoralizujących zajęciach”. A zatem deprawacja i demoralizacja. Eksperci zapewne mieliby uwagi do tych bezsensownych hiperboli. Chcą bowiem, że aby już dzieci z klas IV-VI „w relacjach międzyludzkich wykazywały empatię, potrafiły spojrzeć na sprawy z perspektywy innych osób”. Dla biskupów to za wiele.

A piszę to wszystko w pełni świadomy swojej roli potrójnego rodzica i członka Kościoła jednocześnie. Rodzica, który wiele razy zawiódł, i który wie, jak niełatwa to rola. I wie, jak bardzo może pomagać tutaj szkoła. I który ma świadomość, o jak ważnych obszarach życia mówi edukacja zdrowotna. I który znów zdał sobie sprawę, jak bardzo biskupi błędą i oddalają się od wspólnoty. ©

PODSTAWA PROGRAMOWA PRZEDMIOTU EDUKACJA ZDROWOTNA ZAWIERA 11 PUNKTÓW. I TYLKO JEDEN DOTYCZY ZDROWIA SEKSUALNEGO.

Niszczą jelita i uczulają. Leki i suplementy diety zawierają nie tylko substancje aktywne

Anna Rokicka-Żuk
redakcja@polskapress.pl

Większość ich masy zwykle stanowią dodatki, które nie zawsze są neutralne dla zdrowia. Wyjaśniamy, jakie substancje pomocnicze mogą nie być bezpieczne i dla kogo.

Lek to produkt medyczny, który składa się z jednej lub kilku substancji czynnych (inaczej aktywnych lub leczniczych) oraz substancji pomocniczych. Właśnie te dodatki najczęściej stanowią większość masy tabletki, kapsułki czy np. syropu, pełniąc rolę np. wypełniaczy czy składników otoczki. Podobnie jest w przypadku wielu suplementów diety.

Składniki dodatkowe nie są wymieniane z przodu opakowania, a nawet na tylnej etykiecie. Bywa, że pełnego składu leku trzeba szukać na ulotce preparatu – nie rzadko zamkniętej w zapieczętowanym pudełku. Kupując wyrób leczniczy, często nie mamy więc wglądu w to, co on zawiera – chyba że poszukamy zawczasu pełnej listy jego składników w Internecie. A jest po co sprawdzać! Wiele z substancji pomocniczych to związki niekorzystne dla zdrowia, a dla niektórych osób nawet zagrażające życiu.

Czym są substancje pomocnicze?

Substancje pomocnicze to związki, które w ilościach stosowanych w lekach nie mają własnego działania farmakologicznego. Umożliwiają nadanie odpowiedniej postaci leku,

Wiele z substancji pomocniczych w lekach to związki niekorzystne dla zdrowia.

zwiększenie jego trwałości, poprawę cech organoleptycznych, a także wpływają na to, jak substancje lecznicze są przyswajane w organizmie. Mogą ponadto ułatwiać połykanie tabletek lub maskować gorzki smak substancji czynnych.

Choć dodatki do leków i suplementów diety nie mogą działać toksycznie, uzależniając ani uczulając, nie zawsze są całkowicie bezpieczne dla wszystkich osób. W określonych sytuacjach niektóre z tych składników mogą działać szkodliwie i wywoływać działania niepożądane.

Te dodatki do leków mogą szkodzić

Rodzajów substancji pomocniczych jest bardzo wiele, a według działania dzieli się je na wypełniacze, substancje wiążące składniki tabletki, rozsadzające (ułatwiają jej rozpad i przyswajanie), poślizgowe, smarujące, antyadhezyjne (zapobiegają zlepianiu się kapsułek), powlekające oraz wpływające na zapach, smak i kolor. Do problematycznych składników należy zwłaszcza laktoza.

To najczęściej stosowana substancja wypełniająca (obok innych cukrów, alkoholi cukrowych, a także wodorofosforanu i węgla wapnia), która jest mniej słodka od cukru i ma niższy indeks glikemiczny. Jest wypełniaczem w większości rodzajów leków, występuje m.in. we wszyst-

kich rodzajach pigułek antykoncepcyjnych.

Niestety, laktoza powoduje uciążliwe objawy gastryczne u osób z nietolerancją laktozy, które stanowią nawet 20-37 proc. dorosłych Polaków. Obecnie jest ona coraz częstsza m.in. w związku ze wzrostem przypadków chorób jelit, a dolegliwości pojawiające się w ciągu 30-120 min od spożycia tego cukru to wzdęcia, nudności, bóle brzucha i wodniste biegunki.

W lekach i suplementach diety występują też inne odzwierzęce składniki – żelatyna wieprzowa, pochodząca od owadów: barwnik koszenila z pancerzy owadów (E120) i szelak – składnik otoczki tabletek (E904) czy np. siarczan glukozaminy ze skorupiaków.

Wciąż częstym składnikiem leków i suplementów diety jest cukier, czyli sacharoza. W dużym stężeniu pełni rolę konserwującą, jak ma to miejsce np. w przyprawach syropów. Innym, znacznie mniej bezpiecznym dodatkiem o takim działaniu, jest etanol. Alkohol etylowy to składnik niewskazany dla dzieci i młodzieży, kobiet w ciąży i karmiących, a także osób zażywających leki obciążające wątrobę.

W syropach często używany jest alkohol cukrowy sorbitol. Jako mniej słodki od sacharozy jest jednocześnie słodzik i wypełniaczem.

Należy jednak do najbardziej problematycznych związków w tej grupie (inne to maltitol i mannitol), powodując

wzdęcia, bóle brzucha i rozwojenie.

Intensywnie słodki smak m.in. leków i suplementów diety rozpuszczalnych w wodzie zapewnia sztuczny słodzik aspartam (E951). Jest niemal bezkaloryczny, ale wyrządza poważne szkody u osób chorych na najczęstszą wrodzoną chorobę metaboliczną, fenylketonurię. U tych zdrowych może wywoływać niepożądane skutki uboczne. Choć nie udowodniono ostatecznie licznych twierdzeń o rakotwórczym działaniu tego związku, możliwość zatrucia się tym związkiem jest faktem.

Aspartam jest szczególnie szkodliwy dla układu nerwowego (neurotoksyczny). Nadmierne spożycie zostało powiązane z zaburzeniami behawioralnymi i poznawczymi. Związki jego metabolizmu zaburza działanie neuroprzekazników mózgowych i nasilają stres oksydacyjny prowadzący do stanu zapalnego. U osób wrażliwych na aspartam jego spożycie wywołuje objawy nietolerancji pokarmowej, alergii skórnej i oddechowej.

Przemysł farmaceutyczny należy obecnie do najczęściej wykorzystujących syntetyczne substancje barwiące, podczas gdy producenci żywności stosują je coraz rzadziej i zastępują substancjami naturalnymi.

Sztuczne barwniki mogą wywoływać objawy alergii, nietolerancji i nadpobudliwości. Niektóre zostały nawet zakazane w części krajów. ©

REKLAMA

0011394031

BURMISTRZ JAWORZYNY ŚLĄSKIEJ

ogłasza

I rokowania nieograniczone po dwóch negatywnych przetargach na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej

- Pastuchów

Działka nr 221/2 o pow. 0,1500 ha; Cena wywoławcza: 98 350,00 zł

Godz. przeprowadzenia rokowań - 10.00

Księga wieczysta nr SW1S/00020949/6

Nieruchomość objęta rokowaniami zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego znajduje się na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej. Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń i roszczeń osób trzecich.

- Piotrowice Świdnickie

Działka nr 1158 o pow. 0,0907 ha, Cena wywoławcza: 98 467,00 zł

Godz. przeprowadzenia rokowań - 10.30

Księga wieczysta nr SW1S/00020188/3

Nieruchomość objęta rokowaniami zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego znajduje się na terenie zabudowy mieszanej - mieszkaniowej oraz usługowo-gospodarczej.

Na działkę zawarta jest umowa dzierżawy. Sprzedaż następuje łącznie z zawartą umową dzierżawy, która została wypowiedziana. Termin wypowiedzenia upływa z dniem 28.02.2026 r. Nieruchomość wolna jest od wszelkich innych obciążeń i roszczeń osób trzecich.

Do wartości działki uzyskanej w wyniku rokowań zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%.

Rokowania odbędą się w dniu 9.10.2025 r. w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej, ul. Powstańców 3, pokój nr 3.

Warunkiem przystąpienia do rokowań jest wpłacenie zaliczki w pieniądzu wysokości 10% ceny wywoławczej, w terminie do 3.10.2025 r. na konto Urzędu Miejskiego w Jaworzynie Śląskiej PKO BANK POLSKA 81 1020 5226 0000 6102 0727 7645 oraz złożenie w zamkniętych zanonimizowanych kopertach do dnia 3.10.2025 r. w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej, ul. Powstańców 3, do godz. 15.30 pisemnego zgłoszenia uczestnictwa w rokowaniach. Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz rokowań zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Jaworzyna Śląska, ul. Powstańców 3.

Ogłoszenia o rokowaniach dostępne są również na stronie internetowej pod adresem: www.bip.jaworzyna.net (w zakładce Sprzedaż nieruchomości).

Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej, ul. Powstańców 3, pok. nr 109 - I piętro, pod nr telefonu: 74 84 89 236 w godzinach pracy Urzędu. Jaworzyna Śląska, dnia 4.09.2025 r.

REKLAMA

0011394033

BURMISTRZ JAWORZYNY ŚLĄSKIEJ

ogłasza V przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż

lokalu niemieszkalnego, położonego w Jaworzynie Śląskiej przy ul. Słowackiego 7/5, wraz ze sprzedażą ułamkowej części gruntu wynoszącej 6,36% w działce nr 129/18 o pow. 0,0538 ha.

Cena wywoławcza: 9 900,00 zł

Godz. przetargu: 10.00

Księga wieczysta nr SW1S/00044633/2

Przeznaczenie nieruchomości w miejscowym planie – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń i roszczeń osób trzecich.

ogłasza V przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż lokalu niemieszkalnego, położonego w Jaworzynie Śląskiej przy ul. Słowackiego 7/6, wraz ze sprzedażą ułamkowej części gruntu wynoszącej 5,96% w działce nr 129/18 o pow. 0,0538 ha.

Cena wywoławcza: 9 900,00 zł

Godz. przetargu: 10.30

Księga wieczysta nr SW1S/00044633/2

Przeznaczenie nieruchomości w miejscowym planie – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń i roszczeń osób trzecich.

Przetargi odbędą się w dniu 10.10.2025 r. w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej, ul. Powstańców 3, pokój nr 3.

Warunkiem przystąpienia do przetargów jest wpłacenie wadium w pieniądzu wysokości 10% ceny wywoławczej, w terminie do 6.10.2025 r. na konto Urzędu Miejskiego w Jaworzynie Śląskiej PKO BANK POLSKA 81 1020 5226 0000 6102 0727 7645.

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu przy ul. Powstańców 3.

Ogłoszenia o przetargach dostępne są również na stronie internetowej pod adresem: www.bip.jaworzyna.net (w zakładce Przetargi – sprzedaż nieruchomości).

Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Jaworzynie Śląskiej, ul. Powstańców 3, pok. nr 109 lub pod nr telefonu: 74 84-89-594 w godzinach pracy Urzędu. Jaworzyna Śląska, dnia 4.09.2025 r.

REKLAMA

0011394878

REKLAMA

0011392343

Wójt Gminy Czarny Bór informuje,

że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Czarnym Borze wywieszono ogłoszenie w sprawie zatwierdzenia wykazu nr 27/2025 nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy na cele nierolne w drodze bezprzetargowej.

Kupię

ciągniki, przyczepy, maszyny rolnicze.

Tel. 535 135 507

REKLAMA

0011244350

ZŁOMOWANIE POJAZDÓW

tel. 600 609 606

Wszystkie formalności załatwiamy na miejscu
Płatność gotówką od ręki
Wydajemy zaświadczenie o demontażu
Odbieramy własnym transportem

Stacja demontażu pojazdów | Czarkowo 16 | 64-125 Poniec

Krzyżówka panoramiczna

„13 ...”, serial komediowy
bramini w Indiach

część toru kolejowego

duża rzeka w Azji

autko na torze

wszystkie światy
ignorant

wykonawczy piosenki „The Best”
waga opakowania

obywatel świata
część czapki

Jan, malarz

Jose Carreras

powóz podróżny

grupa przebiegacza

konkretna data
stolica Senegalu

spląta z gór

obieży-
świat, tramp

... Terentiusz
duchowny w meczecie

córka Uranosa

metro-
polia Jemenu

metr lub litr

składnik benzyny

cel karłowata

ważna w historii

płona w kominku

pani z czasów Kmicica

Wilhelm, kuznik ze Szwajcarii

„wie-
kowa” wódka

gatunek miękkiego drewna

część „Chłopów”

hinduski bóg miłości

dawny żeński zespół wokalny

18

9

10

12

17

8

2

14

4

1

13

3

5

15

7

Dymna lub Dere-
szowska

nie pasa owiec

twarde cukierki

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 18 utworzą rozwiązanie – dokończenie dowcipu z okienka.

Uśmiechnij się!

Szkot kupił dwa losy na loterię i na jeden wygrał samochód. Wszyscy zaczęli mu gratulować, a on stoi smutny i niepokieszony.
– Czemu się tak trąpisz – pytają go znajomi. – Przecież wygrałeś samochód!
– Powiedźcie mi – mówi zasmucony Szkot. – Po co ja ...?

Krzyżówka A-Z

Każdy odgadywany wyraz (w nawiasie liczba liter) zaczyna się literą poprzedzającą określenie. Miejsce wpisywania – do odgadnięcia. Litery w polach z kropką, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

A) Jerozolimskie lub Ujazdowskie w stolicy (5).

B) bawidamek, donżuan (7).

C) złoty ..., posąg bóstwa, czczony przez Izraelitów jako święte zwierzę (6).

D) Alain, aktor francuski („W kręgu zła”) (5).

E) wynik działania, rezultat (5).

F) Krystyna, aktorka z filmu „Mój Nikifor” (7).

G) krokodyl lub węże (4).

H) hurtowy lub detaliczny (6).

I) myśl przewodnia wyznaczająca cel i kierunek działania (4).

J) kasza z łuskanego ziarna prosa (5).

K) naczynie drewniane z klepek (4).

L) potocznie o gąsienicy (6).

Ż

A

Ł) większy klasztor prawosławny (5).

M) autorka powieści „Błękitna planeta” (5,4).

N) żołnierz wynajęty za pieniądze (8).

O) lekarz kierujący oddziałem szpitala (9).

P) gruba koldra zrobiona z ptasich piór (8).

R) bardzo mały pies pokojowy o krótkiej i gładkiej sierści (6).

S) przechadzka po parku (6).

T) ... Woods, golfista z USA (5).

U) „... ostatni, Mohikanin” (5).

W) Orson, reżyser filmu „Obywatel Kane” (6).

Z) angielskie z drzewa pimentowego (5).

Ż) dawna kopalnia soli (4).

Krzyżówka z hasłem

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

18 2 11 7 13 1 21 14 16 9 12

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu od 1 do 21 utworzą rozwiązanie – przysłowie angielskie.

Poziomo:

1) ciało niebieskie z warkoczem,

2) Pablo Picasso,

7) arbiter, rozjemca,

3) ... Dalton, filmowy Bond,

8) kielbasa jak ser,

4) krążek kielbasy,

9) szybuje nad Andami,

6) Kamilla, aktorka („Vinci”),

12) rodzaj ścięgu,

9) kurtka dżokeja,

13) roślina na zupe,

10) uzdrowisko na Riwierze,

15) kuzynka lucerny,

11) ssak spokrewniony z żyrafą,

17) rozgrywki sportowe,

14) ... Damoklesa,

18) miękka tkanina,

15) cnota, zaleta,

22) ruchome w galerii handlowej,

16) oczko w pierścionku,

23) utwór muzyczny.

19) wcięcie w pasie,

20) pszczołka z kreskówki,

21) miasto samowarów.

Pionowo:

1) z ciałami niebieskimi,

odstęp w druku

na oczach Temidy

wiązka światła

mieszka w Bytomiu

ryzymska bogini sądów

WIRÓWKA PANORAMICZNA

w parze z Warmią

torbacze z Australii

„wrog” spiocha

plemie, ród

śpiewem wabiły żeglarzy

Początek wpisywania odgadniętych wyrazów w polach z kreską, kierunek zegarowy. Litery w oznaczonych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie – aforyzm Demostenesa.

Duet jolek

R

Z

U

T

K

A

R

N

Y

W diagramach ujawniono niektóre litery. Litery z pól ponumerowanych od 1 do 10 utworzą rozwiązanie.

W przypadkowej kolejności:

– zapal, którego nie wolno tracić

– gumowy but z cholewką

– most zbudowany nad torami kolejowymi, drogą, wąwozem

– królestwo lwa

– leśny ssak, borsuk

– wzajemna wymiana myśli za pomocą słów

– piękną twarz

– gęste skupisko krzewów

– złosiwe przykrości

– pszczeli wytwór z wosku

– zarozumiały smurf

– Marek, aktor z „Ekstradycji”

Logogryf

1 2 3 4 5 6

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

Litery w polach z kropką czytane kolumnami, utworzą rozwiązanie: imię i nazwisko piosenkarki.

1) szuka chleba na obczyźnie,

2) przysmak z makaronu ryżowego,

3) brawura, zuchwałość,

4) chłopiec z lekką nadwagą,

5) pokrycie na poduszkę,

6) sprzedawca w budce.

Pantropa

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

• • • • • •

Początek wpisywania wyrazów w polach z kropką. Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

– uczona prelekcja

– szkocki deseń

– zorganizowany pobyt dzieci na wakacjach

– usypany w Krakowie na cześć Kościuszki

– zarządca upadłej firmy

Szyfr

8

3 5 13 7 4 10

11

12

14 2 6 1 9

15

Litery z pól od 1 do 15 utworzą rozwiązanie: imię i nazwisko malarza.

Poziomo:

3) baśniowa istota,

14) zamknięta grupa społeczna.

Pionowo:

8) krzykliwy ptak nadmorski,

3) suche w stoczni.

Rozwiązania

Krzyżówka panoramiczna: ...
kupięm ten drugi los: wirówka
panoramiczna: Jaka myśl, taki
czy: krzyżówka z hasłem
Ciche woda są najgłębsze
pantropa: Ładny koniec lata;
duet jolek: Jedenaśka;
Tadeusz Makowski; logogryf:
Grzyzna Łobaszewska; krzy-
żówka A-Z: Marynarka.

eprasa.pl ff508e3031